

ՍԵՆՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐԻՈՅ ԵՒ ԱԼՃԵՐԻՈՅ ՄԵՉ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՆՐԱԴԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄՊԱՆՆԵՐԸ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՍՍՏԻՆ ԴԻՄԱՅ ԵՐԴՄՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԿԱՏԱՐԵՅԻՆ

Սուրիոյ Նախագահ Պաշար ալ-Ասատին դիմաց երդմանակալութեան արարողութիւն կատարեցին Սեւտական Արաբիոյ մէջ Սուրիոյ Հանրապետութեան դեսպան ղոկտ. Այման Սաուսան եւ Ալճերիոյ մէջ Սուրիոյ Հանրապետութեան դեսպան Մահեր Պտուր:

Յետ երդման արարողութեան, նախագահ Ասատ ընդունեց դեսպաններ Սուսանը եւ Պտուրը, ցուցմունքներ տուաւ անոնց եւ յաջողութիւն մաղթեց իրենց ստանձնած նոր պաշտօնին մէջ:
Երդմանակալութեան արարողութեան ներկայ էր Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար ղոկտ. Ֆայսալ ալ-Մըքտատ:

100-ՏԱՐԻՆԵՐ ԲՈՒՈՐԱԾ ՀԱՅ ԾԵՐԱՆՈՅԸ ԱԻՆԴԱԿԱՆ ՃԱՆԿԵՐՈՅԹՈՎ ՆՇԵՅ ՄԵԾՆ ՆԵՐՍԵՍ ՀԱՅՐԱԴԵՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Հալէպի Հայ Ծերանոցը, հետեւելով հայոց սրտերու լուսաւորիչ Մեծն Ներսէս հայրապետի աստուածահաճոյ վարքին եւ բարեգործութիւններու օրինակին, այս տարի կը բոլորէ իր հիմնադրութեան 100-ամեակը, շարունակելով հոգատարութիւն ցուցաբերել անպատասպար մնացած հայ տաղեցներուն:

Հովանաւորութեամբ հայ երեք Համայնքապետներուն՝ Բերիոյ Հայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Մակար Սրբ. Եպս. Ազգարեանին, Բերիոյ Թեմի Կաթողիկէ Հայոց Առաջնորդ Արհի. Տ. Պետրոս Արք. Միրիաթեան **Մարինա Պողիկեան**
Շար.՝ Էջ 8 >

ՀԱՄԱՉԱՅՅԻՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 95-ԱՄԵԱԿԸ ԱՐԺԱՆԱԽՐԱԴԻՄ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԵՅԱԼ ՅՈՒԲԵՆՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՄԲ

Չաքար Բէշիշեան. «Այսօր մեր սեւեռակէտը կը շարունակէ մնալ արցախահայութեան դժնի ճակատագիրը, լծուած ենք իրենց հայրենիքին մէջ իսկ տարագիր մեր արիւնակիցներուն թիկունք կանգնելու անյետաձգելի գործին»:

Սովորական միութեան մը հիմնադրութեան 95-ամեակը չէ, այլ Համագային գործունէութիւն ծաւալող միութեան մը, որուն 95-ամեայ մշակութային գործունէութեան յիշատակումը խորիմաստ պատգամներ եւ առաջադրանքներ կը պարփակէր իր մէջ՝ յանուն հայ ժողովուրդի, յատկապէս սփիւռքահայութեան մշակութային դիմագիծի պահպանման:

Գարոյն Զիրզլեան-Արոյեան
Շար.՝ Էջ 12 >

Դ.Ե.Մ.

1 Մ
3 Ս
3 Ե
1890-2023 Կ

ԿԱՄԵԻ ԿՈՐՈՎՈՎ, ԲՆՋՈՒԿԻ ՈՒԹՈՎ

Կիրակի, 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2023_ՈՆ ԵՐԵՎԱՆԻՆ ԺԱՄԸ 8:00_ՈՆ
«Չ. ԵՍՍՅԵԱՆ» ՄՐԱԸՆ ՆԵՐՍ, ՍՈՒԼԵՅՍԱՆԻԷ, ՀԱԼԷՊ:

ՍՈՒՏԸ ԱԳՍ Է:

Խմբագրական

ՍՈՒՐԻՈՅ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐՆԱ՞Յ ՅԱՂԹԱՅԱՐԵԼ ՏԱԳՆԱՊԱԼԻ ԻՐ ՎԻՃԱԿԸ

Սուրիոյ տնտեսութիւնը դժուար մարտահրաւերներ կը դիմագրաւէ, յատկապէս շարք մը տագնապներու ծանր ազդեցութեան տակ:

Այս պատճառով ալ Դամասկոս տարածաշրջանի մասնաւորաբար արաբական երկիրներուն բացուելու քաղաքականութիւնը դրականօրէն, քայլ առ քայլ յառաջ կը տանի՝ խրախուսելու ներդրումներն ու տնտեսութեան զարգացման նախագիծերը որպէս փրկարար հիմնական ազդակներ:

Սուրիան որ 2011-էն սկսեալ պատերազմի կործանարար հետեւանքները կը կրէր, յաջորդական արտաքին շարք մը ճնշումներէ ետ ազդուեցաւ, ինչպէս՝ պակասեցաւ ժառանգական մաքրակէտ, Ուքրանիոյ պատերազմէն եւ վերջապէս Փետրուար 2023-ին Սուրիան հարուածած աղիտալի երկրաշարժէն:

Յետեւաբար երկիրը ինչպէ՞ս եւ ի՞նչ միջոցներով պիտի կարենայ դուրս ելլել տնտեսական այս բարդ կացութենէն:

Տնտեսութեան բարելաման մեծագոյն խոչընդոտը նախ եւ առաջ պատերազմին հետեւանքով երկրին ենթակառոյցներու փլուզումն է, որ վերանորոգուելու համար հսկայ ներդրումներու եւ երկար ժամանակի կը կարօտի:

Երկրորդ խոչընդոտը պատերազմի առաջին տարիներէն ի վեր Սուրիոյ ոչ միայն քարիւղի հանքերուն, այլեւ հիւսիսային շրջանի ողջ սննդակոյուղիին՝ ցորենի, բամբակի ու քարիի տարածուն դաշտերուն ԱՄՆ-ի կողմէ հովանաւորուող ուժերու ազդեցութեան տակ ինկած ըլլալն է:

Իսկ երրորդ խոչընդոտը «Կայսեր» պատիժն է, որուն պատճառով առեւտուրն ու արտադրութիւնը մեծապէս կը վնասուին եւ ներդրումային շատ մը ծրագիրներ կը խափանուին: Սուրիական դրամանիշին անկումը եւս իր բացասական ազդեցութիւնը կ'ունենայ տնտեսութեան բարելաման վրայ, սպառողին վրայ բարդելով տնտեսութեան նահանջի ողջ հետեւանքը:

Այսօր Սուրիոյ ժողովուրդին 90 առ հարիւրը կը գտնուի աղքատութեան վտանգի սեմին:

Յետեւաբար Սուրիան բացուելով տարածաշրջանի յատկապէս արաբական երկիրներուն, առիթ մը ստեղծած պիտի ըլլայ թելուզ փոքր ու երկար ժամանակի վրայ արդիւնաւորուող քայլ մը առնելու վերականգնումի ուղղութեամբ:

Հաւանաբար ինչպէս ներքին, այնպէս ալ արտաքին գրօսաշրջութեան ոլորտի աշխուժացումն ու արտածումի խրախուսումը յոյսի նշոյլներ կարենան հաղորդել տնտեսութեան՝ յատկապէս արաբական երկիրներու հետ գործակցութեան դաշտին մէջ:

Մինչ այդ կարելի է կրկին թափ տալ տնտեսական փոքր ծրագիրներու աճին, զայն դարձնելու տնտեսական ազգային քաղաքականութեան էական եւ առանցքային մաս՝ մէկէ աւելի մակարդակներու վրայ, խթանելու այս տեսակի տնտեսութիւնը՝ ապահովելով օրէնսդրական, իրաւական եւ հաստատութեանական համապատասխան միջավայր անոր կիրարկման եւ զարգացման համար:

Եւ վերջապէս արաբական երկիրներու հետ գործակցութեան բարձր մակարդակն ու տնտեսութեան ներքին դաշտի կարգաւորումը, միաժամանակ փտածութեան աստիճանական վերացումը դրական անդրադարձ կրնան ունենալ Սուրիոյ տնտեսութեան այնքան սպասուած ապաքինման վրայ:

«Գ.»

-Սուրիոյ քարիւղի եւ հանքային հարստութեան նախարար դոկտ. Ֆիրաս Զատտուր խորհրդակցեցաւ Դամասկոսի մէջ Վենեզուելայի դեսպան Խոսէ Կրիկորիոյի հետ երկու երկիրներուն միջեւ քարիւղի եւ հանքային հարստութեան ոլորտին վերաբերող գործակցութեան ամրապնդման շուրջ:

Նախարար Զատտուր անդրադարձաւ Սուրիոյ եւ Վենեզուելայի իւրայատուկ յարաբերութեան եւ անոր զարգացման կարելիութեան, ի նպաստ երկու ժողովուրդներուն:

Իր կարգին դեսպան Կրիկորիոյ յայտնեց իր երկրին փափաքը՝ Սուրիոյ հետ յարաբերութիւնները զարգացած մակարդակի հասցնելու:

Կողմերը շեշտեցին Սուրիոյ եւ Վենեզուելայի միջեւ ստորագրուած համաձայնութիւնները գործնականացնելու անհրաժեշտութիւնը, ի նպաստ երկու երկիրներուն ժողովուրդներուն եւ տնտեսական յարաբերութեան զարգացման, յատկապէս քարիւղային ոլորտին մէջ:

-Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար դոկտ. Ֆայսալ ալ-Մըքտատ հանդիպում ունեցաւ ՄԱԿ-ի գինադարարի վերահսկման «UNTSO» պատգամաւորութեան նախագահ Փաթրիք Կոշաթին եւ անոր ընկերակցող պատուիրակութեան հետ:

Հանդիպումին ընթացքին նախարար Մըքտատ շեշտեց, որ «UNTSO»-ն պետք է իրականութիւնները Անվտանգութեան հորհուրդին փոխանցելու իր առաքելութիւնը կատարէ, յատկապէս լուսարձակի տակ առնելով գինադարարի որոշումը խախտող խորախելեան յարձակումները, որոնք ամբողջ տարածաշրջանին անվտանգութեան ու խաղաղութեան կը սպառնան:

Հանդիպումին ընթացքին կողմերը խորհրդակցեցան Կազգայի վերջին զարգացումներուն շուրջ: Նախարար Մըքտատ շեշտեց, որ Կազգայի ժողովուրդին դէմ խորախելեան ոճիրները պետք է անմիջապէս դադարեն:

Իր կարգին Կոշաթ անդրադարձաւ ՄԱԿ-ի պատուիրակութեան նկատմամբ սուրիական կառավարութեան ցուցաբերած գործակցութեան եւ տրամադրած դիւրութիւններուն, որպէսզի կարենան իրենց յանձնուած պարտականութիւնները կատարել:

-Սուրիոյ նախագահ Պաշշար ալ-Ասատ հրապարակեց վարչական հրամանագիր մը, որուն համաձայն 1 Փետրուար 2024-ին զօրացրոււմի կ'ենթարկուին պահեստային ծառայութեան կոչուած սպաները, որոնք մինչեւ 31 Յունուար 2024 կը բոլորեն աւելի քան մէկ տարուան զինուորական պահեստային ծառայութիւն:

Հրամանագիրին համաձայն, 1 Փետրուար 2024-ին կը զօրացրուրուին նաեւ պահեստային ծառայութեան կոչուած աստիճանաւոր սպաները եւ զինուորները, որոնք մինչեւ 31 Յունուար 2024 կը բոլորեն աւելի քան 6 տարուան զինուորական պահեստային ծառայութիւն:

-Սուրիոյ տեղական շուկային մէջ Զորքէ-շաբթի 5 Դեկտեմբերին ոսկիի 21 կրատին մէկ կրամին գինը նուազեցաւ 21.000 ս.ո.՝ արժողութեամբ: Համաձայն ոսկերիչներու արհմիութեան, 21 կրատ ոսկիի մէկ կրամին վաճառման գինը իջաւ 800.000 ս.ոսկիի, իսկ 18 կրատինը՝ 685.714 ս.ո.:

Լուրեր Հայաշխարհին

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԵՋ ՈՒՆԵՎԵՐՍԻՏԵՏԻ ՆԻՉԱՐ ԲԱՊՊԱՆԻ ՇՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԸ

Երեւանի Պետական Չամալսարանի Արեւելեան Գիտություններու ճիւղի Արաբական Ուսումնասիրություններու բաժնին հետ գործակցաբար, Չամաստանի մէջ Սուրիական Դեսպանատունը ուսանողական մշակութային ձեռնարկ մը կազմակերպեց՝ սուրիացի մեծ բանաստեղծ, հանգուցեալ Նիզար Բապպանիի ծննդեան 100-ամեակին առիթով:

Արեւելեան գիտություններու Չամալսարանի սուրիական սրահին ներս տեղի ունեցած այս ձեռնարկին, դեսպան Նորա Արիսեան շնորհակալութիւն յայտնեց Արաբական Ուսումնասիրություններու բաժնի դասաւանդող կազմին եւ ուսանողներուն, որոնք Բապպանիի կարգ մը բանաստեղծություններու հայերէնի թարգմանությունը կատարեցին: Ան անդադարձաւ Նիզար Բապպանիի բանաստեղծություններու կարեւորութեան, ապա յայտնեց, թէ Սուրիոյ Մշակոյթի Նախարարութիւնը այս առիթով հանդիսություններ կը կազմակերպէ սուրիական տարբեր նահանգներուն մէջ:

Ձեռնարկին ընթացքին ցուցադրուեցաւ Իյատ Մուրշէտի Նիզար Բապպանիին մասին պատրաստած տեսերիզը եւ հրատարակած գիրքը:

Այնուհետեւ, ուսանողները ասմունքեցին Բապպանիի հայերէնի թարգմանուած բանաստեղծություններէն:

ԱՏՐՊԷՅՃԱՆՅԻՆԵՐՈՒ ԿՐԱԿՈՅԷՆ ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՐ ՄԸ ԶՈՂՈՒԵՅԱԼ

Վայոց Ձորի մարզի Բարձրուկի համայնքի սահմանին վրայ, 4 Դեկտեմբերի յետմիջօրէն ժամը 2:35-ի շուրջ, ատրպէյճանցիներու արձակագէտի մը կրակոցէն հայ զինուոր մը՝ Գերասիմ Աւետիքի Առաքելեան գոհուեցաւ:

Բարձրուկի համայնքի ղեկավար Արսէն Ալեքսանեան յայտնեց, որ կրակոցները սահմանային դիրքերուն ուղղութեամբ եղած են, իսկ գիւղին մէջ միայն ձայներ լսած են: Ըստ «Ազատութեան»՝ զոհուած զինուորը պայմանագրային էր:

Պ ա շ ո ս ա կ ա ն Երեւան խստօրէն դատապարտեց ատրպէյճանական կողմի՝ «*Նոր Էսկալացիա (մագլցում) հրահրելու, խաղաղութեան գործընթացը ձգձգելու եւ այն փակուղի մը տնջելու նպատակ ունեցող գործողությունները*»:

«Սահմանին նման սադրանքներ իրականացնելով, ինչպէս նաեւ տարբեր միջազգային դերակատարների՝ բանակցությունները շարունակելու առաջարկները շարունակաբար մերժելով՝ ատրպէյճանական կողմը փորձում է ձգձգել խաղաղութեան գործընթացը եւ այն մտցնել փակուղի», կ'ըսուի արտաքին գործոց նախարարութեան յայտարարութեան մէջ:

Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը հերքեց Չամաստանի պաշտպանութեան նախարարութեան յայտարարութիւնը, թէ՛ ատրպէյճանցիներու կրակոցէն հայ զինուոր մը գոհուեցաւ: Այս լուրը «սուտ» որակելով՝ անիկա յայտնեց. «Մենք կտրականապէս կը հերքենք հայկական կողմի սարդիչ տեղեկատուութիւնը»:

Չարաւային Կովկասի եւ Վրաստանի ճգնաժամի հարցերու Եւրոպական Միութեան յատուկ ներկայացուցիչ Թոմս Զլաար, մեկնաբանելով հայ զինուորականին մահը՝ առանց դատապարտելու Պաքուն՝ գրած է հետեւեալը. «Մտահոգիչ հարդորագրությունն՝ հայ-ատրպէյճանական սահմանին կրակոցներու եւ մահուան դէպքերու մասին: Եւրոպական Միութիւնը միշտ կը համազօրոճակցի Պաքուն եւ Երեւանի հետ: Տեղւոյն վրայ հանդարտութիւնը կարեւոր է, որպէսզի որոշիչ յառաջընթաց արձանագրուի բանակցություններու սեղանին շուրջ»:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԵՏԱԻՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ ԴԵՄ ԲՈՒԵԱՐԿԵՅ «ՀԱՅԱՔՈՒԷ»-Ի ՆԱԽԱԳԻԾԻՆ

Ազգային ժողովի պետական-իրաւական հարցերու մնայուն յանձնախումբի մեծամասնութիւնը դեմ քուէարկեց «Չամալսարան» քաղաքացիական նախաձեռնութեան օրէնսդրական նախագիծին, որով կ'առաջարկուի քրեականացնել Չամաստանի Չանրապետութեան անունով Արցախը որեւէ այլ պետութեան կազմին մէջ ճանչնալը, ինչպէս նաեւ Չայոց Ցեղասպանութեան ճանաչումէն հրաժարիլը, ժխտելը:

«Արմէնփրես»-ի համաձայն՝ նախագիծին կողմ քուէարկեց 3, դեմ՝ 7 պատգամաւոր: Նախագիծը Ազգային ժողովի համապատասխան յանձնախումբին մէջ ներկայացուց «Չամաստան» խմբակցութեան քարտուղար Արծուիկ Մինասեանը:

11 Դեկտեմբերին «Չամալսարան» քաղաքացիական նախաձեռնութիւնը Ազգային ժողով մուտքագրած էր օրինագիծը, որով կ'առաջարկուի քրեական օրէնսգիրքին մէջ կատարել հետեւեալ լրացումը. «Չամաստանի Չանրապետութեան անունով Լեռնային Ղարաբաղը որեւէ այլ պետութեան կազմին մէջ ճանչնալը, ինչպէս նաեւ Չայոց Ցեղասպանութեան ճանաչումէն հրաժարիլը, Չայոց Ցեղասպանութիւնը հրապարակայնօրէն հերքելը, արդարացնելը կամ անոր վտանգաւորութիւնը նսեմացնելը կը պատժուի ազատազրկումով 10-18 տարի ժամկետով»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ԱՐԲԱՆԵԱԿԸ՝ «ՀԱՅԱՍՏԱԹ-1», ԱՐՉԱԿՈՒԵՅԱԼ ՏԻԵՉԵՐԸ

Ուրբաթ օր Երեւանի ժամանակով ժամը 22:18-ին Միացեալ Նահանգներու «Սփէյս-ԷՔՍ» ընկերութեան հրթիռով հայկական արտադրութեան «Չայասաթ-1» արբանեակը արձակուեցաւ տիեզերք:

Բարձր արհեստագիտութեան արդիւնաբերութեան ներկայացումով՝

«Չայասաթ-1» արբանեակը ստեղծուած է «Բազումբ»-ի եւ Գիտական Լոռարարութեան եւ կրթութեան կեդրոնին կողմէ:

Արբանեակը մշակած «Բազումբ»-ը այս տարուան 7 Սեպտեմբերին Չամաստանի Չանրապետութեան պետական համապատասխան կառոյցին կողմէ ստացած էր տիեզերական գործունեութիւն իրականացնելու արտոնագիր:

«ԴՐՕՇԱԿ»-Ի ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ ՄԻԱՍՆՈՒԹԻՒՆ՝ ՅԱՆՈՒՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՇԱՅԻ ԵՒ ՅԵՌԱՆԿԱՐԻ

Սփիւռքի գարգացման հնարավորություններն ու հեռանկարները քննութեան առարկայ դարձնելուց առաջ հարկ է արձանագրել, որ բազմաթիւ իրողութիւններ ազդել են եւ մշտապէս ազդում են Սփիւռքի վրայ: Սփիւռքը յարափոփոխ երեւոյթ է, ենթակայ՝ հայկական համայնքների ներկայացրած երկրների ներքին գործընթացների քաղաքական, ընկերային-տնտեսական, գաղափարական եւ այլ ազդեցութիւններին: Մտովի կարելի է անդրադառնալ, թէ աշխարհագրական-ժողովրդագրական ինչպիսի՞ պատկեր է ներկայացրել հայկական արտերկիրը 50 տարի առաջ, մէկ դար առաջ, մինչ ցեղասպանական շրջանում եւ աւելի վաղ ժամանակներում: Արցախի ազատագրութեան ու Հայաստանի անկախացման իրողութիւնները, ինչպէս եւ դրանց հետեւած գործընթացներն արմատական ազդեցութիւն ունեցան Սփիւռքի ընդհանուր մթնոլորտի վրայ, ինչը ընթացք է առել եւ շարունակում է իր գարգացման չորրորդ տասնամեակում: Համարձակում ենք

ասել, որ երեւի իր համար էլ աննկատելի սփիւռքահայի գիտակցութեան մէջ ապրող հոգեւոր-վերացական «Արեւմտահայաստան-հայրենիքի» կողքին սկսեցին միս ու արիւն ստանալ եւ առաջինին «նեղել» միանգամայն շօշափելի ու կիւթական, նորանկախ Հայաստանն ու Արցախը:

Սփիւռքահայն այսօր իր մէջ կերպարել է կենդանի հայրենիքները եւ «ապրում է» այդ հայրենիքներում՝ շարունակելով ապրել մեծ աշխարհի մեծ թոհուրոհի մէջ, որտեղ իր իրական կեանքն է: Մեր արտերկրի լրատուամիջոցների հերթական համարների առաջին էջերում տեղ են գրաւում հայրենիքից հասած լուրերը, եւ այս երեւոյթը, բնական լինելով, այնքան յախումն է, որ այդ մամուլը հայաստանեան իր գործակիցներից ընթրինակում է անգամ այն սխալ արտայայտութիւնները, որոնք ռուսերէնի ուղղակի կրկնօրինակում են (խօսքը գնում է այն մասին, բանը նրանում է, բանը կայանում է նրանում, Երեւանը դա այն քաղաքն է եւ այլն):

Ոչ առանց մտահոգութեան արեւմտահայերէնի համար պետք է արձանագրել արեւելահայերէն լուրջ ազդեցութիւնն արեւմտահայերէնի վրայ՝ թէ՛ բանաւոր եւ թէ՛ գրաւոր խօսքում: Միւս կողմից՝ պետք է արձանագրել, որ հայրենիքի հետ թէկուզ հոգեպէս աւելի ու աւելի շաղկապուելը ուղիղ համեմատութեամբ լրջագոյն հայապահպանական գործօն է Սփիւռքում: Այս ասելով՝ ցանկանում ենք նաեւ ընդգծել այն մեծ վտանգը, որ ներկայացնում են վերջին շրջանում Սփիւռքում հնչող «սփիւռքակենտրոնութեան» վերադառնալու կոչերը: Սփիւռքն չի կարող իր օրակարգերը վերանայելով՝ 40 տարի ետ գալ, իսկ ինքնամեկուսացումը ամենամեծ սպառնալիքը կը դառնայ ինքնանպատակութեան ճգնաժամի մէջ յայտնուելու համար:

Հայաստանի ու Արցախի հետ տեղի ունեցող ողբերգական իրողութիւնների համար չենք կարող թշնամիներից նեղանալ կամ խռովել, իսկ հայրենի ապագային իշխանութիւններին, ինչպէս եւ նրանց նախորդներին մեղադրելու իրաւունքը պատճառ չէ հայրենիքից, հայրենի պետականութիւնից եւ հայրենաբնակ ժողովրդից հեռանալու եւ սեփական պատեանի մէջ պարփակուելու համար: Հայրենիքը մայր է կոչում նրա համար, որ այն բոլորին է, իսկ նա, որ կը փորձի թէկուզ հաւաքականօրէն սեփականել այդ հայրենիքը, կա՛մ տգէտ է, կա՛մ դաւաճան, կա՛մ, աւելի շուտ, երկուսը միասին:

Ի դեմս յաջորդական իշխանութիւնների՝ հայրենի պետականութեան հիմնական խնդիրներից մէկը պետք է լինի գբաղուելը Սփիւռքի բազում հոգսերով՝ նպատակ որդեգրելով մի կողմից Սփիւռքի հայապահպանութիւնն ու առաջընթացը եւ միւս կողմից՝ հայրենիք-Սփիւռք միասնականութեան եւ միասնական օրակարգերի գոյացումը: Հակառակ դաւաճանութիւն է ազգի ներկայի ու ապագայի հանդէպ: Սփիւռքի ինքնութեան պահպանումը, գարգացումը ինքն իր մէջ եւ հայրենիքի հետ համախմբումը, Սփիւռքի, ինչպէս եւ հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնների գարգացման եւ ազգային-պետական խնդիրների հետապնդման ռազմավարութեան որդեգրումը եւ բազում այլ խնդիրներ՝ իրենց բաղադրիչներով, հանրային տար-

բեր շերտերի թիրախաւորմամբ հանդերձ, հայրենի պետականութեան հիմնական ռազմավարական խնդիրների շարքում պետք է լինեն:

Ցաւօք, երկաթեայ վարագոյրների խորտակումից յետոյ եւ հայութեան երկու հատուածների մերձեցման պահին երկու կողմերն էլ ոչ միայն անպատրաստ էին, այլեւ վատ էին ճանաչում միմեանց ներուժն ու ներքին պատկերը եւ այդ թերի պատկերացումներով էլ յարաբերութիւններ կառուցեցին միմեանց հետ: Պէտք է արձանագրել, որ Հայաստանի առաջին եւ չորրորդ ապագային ու հակասփիւռք իշխանութիւնների փոխարէն՝ երկրորդ եւ երրորդ ղեկավարութիւնները, չնայած ունեցած նախապաշարումներին, հակուած էին հայրենիքի ու Սփիւռքի կապերի ամրապնդմանը, սակայն աղօտ պատկերացում ունենալով թէ՛ Սփիւռքի եւ թէ՛ հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնների եւ նպատակների ռազմավարական հեռանկարի վերաբերեալ՝ չկարողացան համապատասխան հանգրուանային ու հեռագնայ ծրագրեր կազմել, ինչի պատճառով էլ նրանց ձեռնարկած բազմաթիւ միջոցառումները, ընդհանուր ռազմավարական նպատակների միտուած չլինելով, յաճախ թողնում էին շոուների տպաւորութիւն:

Ելնելով առկայ խնդիրներից եւ նպատակներից՝ Հայաստանի Հանրապետութեան համար Սփիւռքի նախարարութեան գոյութիւնը կարելորագոյն անհրաժեշտութիւն է հէնց ռազմավարական հեռանկարի առումով, որն ինքնին հիմնական կենդանի կամրջի դեր պետք է խաղայ հայութեան երկու հատուածների միջեւ: Պետութեան դերի գրեթէ բացարձակեցման այս մօտեցումը չի նշանակում եւ չի նսեմացնում այն համապատասխան դերակատարումները, որոնք պետք է ունենան՝ եկեղեցին, կուսակցութիւնները, գիտական, մշակութային, *սփիւռք* շրջանակները եւ հասարակական, ազգային կառույցները: Միայն թէ, որպէսզի անհրաժեշտ գործը Սորոս-Գոմորի պատմութեան չվերածուի, ի հարկէ, նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է յստակեցնել միասնական ռազմավարական նպատակներն ու մարտավարական անելիքների հարցը: Միւս կողմից՝ եթէ գործակցութեան, ընդհանուր ճանապարհի ուղեւորման նպատակի ներքոյ Հայաստանը փորձի ուղղորդել եւ թելադրել Սփիւռքին, աւելի մեծ վնաս կը հասցնի, քան՝ եթէ առհասարակ ոչինչ չանի: Այդպիսի փորձերի վկան եղել ենք, բարեբախտաբար դրանք ձախողուել են ճամբի կեսից:

Ազգային ոչ պետական-պաշտօնական հաստատութիւնների դերակատարութիւնը առանձնայատուկ կերպով կարելու է ներկայում, երբ օրուայ իշխանութիւնները շատ հեռու են, եթէ չասենք, թշնամի են համագային մտածողութեանն ու համագային տեսլականներին: Ի՞նչ պետք է անել՝ նկատի ունենալով առաջնայինն ու երկրորդականը, կարելորդելով թուացեալ ոչ գլխաւորը, որով պայմանաւորուած է որին շաղկապուած է Սփիւռքի կեանքի լայն համայնապատկերը: Ձեռնարկելով այս քննարկումը, մենք ցանկացել ենք լսել կարծիքներ ու առաջարկներ՝ յուսալով, որ այս կարելորդ քննարկումը կ'ունենայ շարունակութիւն եւ գուցէ նուազագոյն չափով օգտակար կը դառնայ առաջադրուած խնդիրների վերհանման եւ լուծման գործում:

«Դրօշակ» թիւ 11 2023

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ»
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹԻ ԱՆՁՆԱԿԱԶՍ

Խմբագիր՝ Չարմիկ Զիւլպօջեան-Պողիկեան
Սրբագրիչ՝ Նուշիկ Սողոյեան-Առաքելեան
Ձեւաւորող՝ Յովսէփ Զալոյեան
Գրաշար՝ Անի Թոփալեան-Սարուխան
Արաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարեն Պապեան-Աղայեկեան
Կայքէջի պատասխանատու՝ Աւօ Պօղոսեան
Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապաճեան-Զիւլպօջեան
Հաշուապահ՝ Յովիկ Պարսումեան 0957 953 811

- Ծանուցողներն եւ աշխատակիցներն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենէն ուշը Երկուշաբթի օրերը:
- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:
- Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, հրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:
- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու հրատարակելու կամ չհրատարակելու որոշումը:
- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է հրապարակել «Գանձասար»-ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով, կապ հաստատելով թերթիս հաշուապահին հետ:

www.kantsasar.com
www.kantsasar.com
www.kantsasar.com

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆԱԴԵՏ ԶԱԲԱՐ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ՝ ԱՐՏԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻ 95-ԱՄԵԱԿԻ ՍՈՒՐԻՈՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

Մարգարեատիպ լուսավոր այրեր, որոնք Հայաստանի անդրանիկ հանրապետության պետական նշանաւոր գործիչներ էին, Եգիպտոսի մէջ, օր մը, ի մի հաւաքուեցան ու պայծառատեսաբար կանխատեսելով սփիւռքահայութեան ուժացումի վտանգը, ստեղծեցին Նախ կրթական ու հրատարակչական, այնուհետեւ Նաեւ մշակութային այնպիսի միութիւն մը, որ հայրենիքէն հեռու, իւրաքանչիւր հայրորդիի մտքին, սրտին ու հոգիին մէջ դրոշմել կարողանայ հոգեւոր հայրենիքի գաղափարն ու նորահաս սերունդները ազգային ինքնութեան հետ ամբողջ կամրջուած պահէ:

Փաստօրէն, իրենց առաքելութեան մէջ անոնց յաջողեցան շուրջ հարիւրամեակի մը համար: Անոր առհասարակեան, գրեթէ ամէն օր, երկրագունդի այս կամ այն կէտէն, Համազգայինի 19 շրջաններու պարափութեան, թատերախումբերու եւ երգչախումբերու ելոյթներու, հրատարակուած գիրքերու թէ կերպարուեստի ցուցահանդէսներու, ինչպէս նաեւ Համազգայինի տարբեր երկիրներու ճեմարաններու աշակերտներու ու շրջանաւարտներու յաջողութիւններուն մասին՝ մամուլն ու համացանցը ողողող նիւթերն են:

Աշխարհատարած 19 շրջաններու մէջ, հայրորդիներ, իրենց առօրեայ հեւքին հետ, գրեթէ ամէն օր, հաւաքուած են Համազգայինի առաքելութեան շուրջ, անհատնում ճիգ ու ջանք թափած են տեղ մը երգչախումբ մը ստեղծելու, տեղ մը թատրոն մը բեմադրելու, ուրիշ տեղ մը գիրք մը հրատարակելու, պարափութեան ելոյթ մը կազմակերպելու, հանրակրթական թէ գերարուեստի դպրոց մը կենսաբան կոչելու, եւ այս բոլորը, անտարակոյս, կատարած են մեծ նուիրումով, մեծ ապրումով, մեծ գոհունակութեամբ ու յարթահարելով մեծ դժուարութիւններ:

Համազգայինի Հայ Կրթական ու Մշակութային Միութեան հիմնադրութեան յոբելեանական այս հանդիսութիւնը կը կատարենք, սակայն, հայութեան համար ամէնէն դժնդակ ու օրհասական օրերուն:

Վերջին տարիներուն գոյութեանական վտանգի մէջ եղող մեր պատմութեան վերջին 35 տարիներու կիզակետը հանդիսացող Արցախի աշխարհը կորսնցուած ենք թոք:

Տակաւին չենք արթնացած մարդկային ու հողային ահաւոր կորուստներուն տագնապը: Հայութեան նկատմամբ մասը, մասնաւոր հայրենիքի մէջ, մասնաւոր պետական այրերու իսկ մասնակցութեամբ ու քաջալերանքով, անքնական ու դժուար բացատրելի կերպով, անտարբեր է այս իրողութեան նկատմամբ:

Միւս կողմէ, Սփիւռքը հետզհետէ կը կորսնցնէ իր երբեմնի կենսունակութիւնը:

Հայրենամերձ գաղութները, ինչպիսիք են պատմական նշանակութեամբ այս գաղութն ու լիբանանահայութիւնը, կը դիմագրաւեն քաղաքատնտեսական մեծ ու անյարթահարելի թուացող դժուարութիւններ:

Արեւմտահայերէնը կը դասուի վտանգուած լեզուներու շարքին:

Հայախօսութիւնն ու հայեցի մտածելակերպը աղիտալի անկումի մէջ են գրեթէ ամէնուրեք:

Օտարամոլութեան ախտը կրկին շուրջ երես դուրս ելած է:

Խաթարման վտանգի տակ է Սփիւռքի մէջ՝ հայրենիքին համար ու հայրենական հեռանկարով ապրելու մեր գոյերթին գաղափարական իմաստը: Յաջողութիւն արձանագրած են պառակտման ճամբով հայութիւնը տկարացնելու միտող ապագային ու օտարակերտին փորձերը:

Ամէնուրեք կը դիմագրաւենք տնտեսական լուրջ տագնապներ, բայց մասնաւոր, իւրաքանչիւր սերնդափոխութեան հետ, ազգային արժեքամակարդէ հեռանալու ու ինքնութեան գիտակցումէ զրկուելու վտանգ կը դիմագրաւէ ոչ միայն Սփիւռքի, այլեւ՝ հայրենի հայութիւնը:

Ահա այս մարտահրաւերներու գիտակցումով է, որ Համազգայինը այսօր, աշխարհասփիւռ իր շրջաններու կողքին, նաեւ այստեղ՝ Հայկաի մէջ կը յիշատակէ իր հիմնադրութեան 95-ամեակը:

Բայց արդեօք պայմանները աւելի՞ ձեռնատու եղած են 95 տարի առաջ, երբ մեր լուսամիտ հիմնադիրները, Հայոց Յեղասպանութենէն ընդամենը 13 տարի ետք, երբ տակաւին չէր իսկ ձեւաւորուած կազմակերպ Սփիւռքը, Համազգայինի հիմնադրմամբ մտայղացան Յեղասպանութենէն ճողոպրած հայութիւնը ի մի հաւաքել հայ դպրութեան ու մտքի արգասիք՝ ազգային հայ մշակոյթին շուրջ:

Արդեօք աւելի՞ ձեռնհաս մարդիկ կային ամէնուրեք, ուր, «*օտար-անալի ճամբէքի վրայ*», Համազգայինի նոր կառոյց կը հիմնուէր գրեթէ ամէն տեղ, ուր կենսի պայմաններու բերումով բուռ մը հայութիւն հաւաքուէր:

Անվարանօրէն՝ ո՛չ: Սակայն գործի նկատմամբ մեր հիմնադիրներու հաւատքն ու նուիրումը այնքան գործող ու աննկուն եղած էին, որ անոնք չէին երկնջած ու ազդուած տիրող աննկարագրելի դժուարութիւններէն ու յա-

ռաջ մղուած՝ դէպի Սրբազան առաքելութիւն:

Այսօր, մտովի վերաքաղ ընելով Համազգայինի անցած 95 տարիներու կատարածն ու ձեռքբերածը, կրնանք անվարան հաստատել, որ սփիւռքահայ հայրենակարօտ գանգուածներուն համար՝

Համազգայինը կենսա է ու կենսակերպ: Համազգայինը հայահաւաք կազմակերպութիւն է, այլ խօսքով՝ կազմակերպուած հաւաքականութիւն, որուն շուրջ կը հաւաքուին բոլոր անոնք, որոնք որոշած են հայօրէն ապրիլ այս կէտէն: Հայօրէն ապրիլ կը նշանակէ համախմբուիլ հայ մշակութային արժեքներուն շուրջ, սերտել եւ իւրացնել գանգուածն ու անոնց մտերմութեան մէջ շարունակել ո՛չ միայն ապրիլ, այլեւ՝ ապրեցնել:

Համազգայինը առաքելութիւն է: Անոր առաքելութիւնն են բոլոր անոնք, որոնք կը դաւանին հայոց ազգային մշակոյթի արժեքներուն ու ջանք ու քրտիք չեն խնայեր, կազմակերպական գանգուած կառոյցներու մէջ բեղուն ու կամաւոր գործունէութիւն ծաւալելու:

Համազգայինը նուիրաբերութիւն է: Անոր նուիրաբերողները գիտակից ու ձեռնհաս հայ մեծահարուստներն են, որոնք խորապէս կը գիտակցին Համազգայինի հայապահպանման ու մշակութատարած առաքելութեան ու անվերապահօրէն կը վստահին անոր: Համազգայինի նուիրաբերողները նաեւ մենք բոլորս ենք եւ մեր հաւաքական նուիրաբերութիւնը նոյնպէս մեծ դերակատար է Համազգայինի ծրագիրներու յաջողութեան:

Համազգայինը յանձնառութիւն է: Անոր յանձնառուներն են բոլոր անոնք, որոնք կը ծառանան քիչ առաջ նշուած բոլոր դժուարութիւններուն դէմ ու հիմնադիր սերունդէն իսկ կտակուած տոկուն կամքով ու հաւատքով կը շարունակեն համազգայնականի իրենց կենսքն ու աշխատանքը:

Համազգայինը ազգային ինքնութեան գիտակցում ու անորմէ ամբողջական կառչածութիւն է: Կենսքի ապագայնացնող այս յորձանուտին մէջ, ազգային ինքնութեան հաւաքական գիտակցութեան պակասն էր առաւելաբար, որ պարտութեանց մատնեց մեզ:

Եւ վերջապէս, Համազգայինը երիտասարդութիւն է: Համազգայինի տարբեր երկիրներու՝ տարբեր ճեմարաններու, գեղարուեստի դպրոցներու ու ստեղծագործական խումբերու մէջ հաւաքուած մեր անմահ պատանիներն ու երիտասարդները հիմքը կը կազմեն տարեք, բայց ոչ ծեր այս հոյակապ միութեան, առանց որուն Սփիւռքի մեր հաւաքական կենսքը վաղուց գունաթափուած ու հաւանօրէն նոյնիսկ ընդհատուած պիտի ըլլար:

Այսօր, տոնական այս առիթով, այս դահլիճին մէջ եկէք ոգեկոչեցէք Համազգայինի Սուրիոյ շրջանի մէջ գործած, բայց այժմ յաւիտենութեան անցած բոլոր վաստակաւորները, որոնք իրենց ժրաջան աշխատանքով Համազգայինի բերդը ամուր պահած են այստեղ:

Յանուն Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութեան, սրտի անհուն սիրով ու գործով կ'ողջունեմ անցաւորներու ստեղծած արժեքներուն ու անհղիներուն արժանաւոր շառաւիղը եղող շրջանի Համազգայինի Շրջանային Վարչութիւնն ու մասնաճիւղերը, գեղարուեստի դպրոցներու ու խումբերու ուսուցիչներն ու անդամները, որոնք հակառակ տիրող ճգնաժամին, հայ մշակոյթի ջահը առձայր կը պահեն այստեղ:

Կ'ողջունեմ Համազգայինի քոյր միութիւններ՝ Սուրիահայ Օգնութեան Խաչն ու Սուրիոյ Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը, որոնց հետ, գաղափարական նոյն գիտակցումով անցանք մեր ճամբան ու նոյն նուիրումով կը շարունակենք մեր առաքելութիւնը:

Սրտանց կ'ողջունեմ նաեւ, քաղաքական ու գաղափարական տարբեր դրօշներու տակ գործող, սակայն հայապահպան նոյն առաքելութեան տէր Նոր Սերունդ, Թեքեան մշակութային միութիւններն ու ՀԲԸՄ-ը, որոնց հետ համագործակցութեան նոր ճանապարհներ պետք է հարթուին՝ յանուն հայեցի կրթութեան ու մշակոյթին:

Այսօր նոր մարտահրաւերներ կը դիմագրաւենք: 95-ամեակը՝ 95-ամեակ, Մշակոյթը՝ մշակոյթ, կրթութիւնը՝ կրթութիւն: Սակայն այսօր մեր սեւեռակետը կը շարունակէ մնալ արցախահայութեան դժնի ճակատագիրը: Մեր քոյր միութիւններուն հետ, այսօր լծուած ենք Հայաստանի՝ իր հայրենիքին իսկ մէջ տարագիր ու ցիրուցան մեր արիւնակիցներուն այս դժուարին հանգրուանին թեւ թիկունք կանգնելու անյետաձգելի գործին: Համազգայինի Արցախի ու Հայաստանի գոյգ գրասենեակները օրն ի բուն կ'աշխատին բարոյահոգեբանական աջակցութիւն ցոյց տալու Արցախի մասնակցներուն, դպրոցական դասերու ուսուցման կեդրոններու մէջ օգնելու անոնց կրթութեան, մշակութային գանգուած կերպերով՝ տիկնիկային ներկայացումներով թէ կերպարուեստի ուսուցման ճամբով, արցունքի կաթիլ չորցնելու եւ ժպիտ ուրուագծելու անոնց դէմքին, նպաստելով անոնց անխուսափելի հոգեխոցը մեղմելուն:

Յաճախ կրկնուած ճշմարտութիւն է, որ ամեակները իբրեւ տարիներու ամբողջութիւն, իրենց մէջ ոչինչ ունին նոր: Անհատներն ու հաւաքականութիւններն են, որոնք նման առիթներով պիտի վերարժեւորեն անցեալը, քննեն ներկայի մարտահրաւերները, անհրաժեշտութիւններն ու հնարաւորութիւնները եւ մարտագծեն ապագան:

Այս ճշմարտութիւնը ամբողջապէս ցուցանիչ է նաեւ 95-ամեայ Համազգայինին համար, որպէսզի ամրանայ մեր ինքնութեան գիտակցութիւնն ու ազգային կենսակերպը, իրականանայ մեր առաքելութիւնը, ուժական դառնայ մեր նուիրումի ոգին, վերանորոգուի մեր յանձնառութիւնը եւ առաւել երիտասարդանան մեր շարքերը:

Որպէսզի անասան մնայ Համազգայինի առաքելատիպ հիմնադիրներու տեսլականը ու հայը շարունակէ կարեւորութիւն ընծայել իր կրթական մակարդակին ու տէրն ու կրողը մնալ իր դարաւոր մշակոյթին:

Բայց մասնաւոր, որպէսզի այս օրհասական օրերուն, միասնական ու ամբողջանուէր կերպով դիմագրաւուին մեր բոլոր տագնապներն ու դժուարութիւնները, յանուն հայոց վաղուան պայծառ ապագային:

Թուրքիոյ նուրջ

ԹՈՒՐԻԱ ՅՈՅՍ ՈՒՆԻ, ՈՐ ՀԱՅ-ԱՏՐՊԷՅՃԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՅԱՆՉԵՅՆԵՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՉԱՅՆԱԳԻՐԻ ԿՆՔՈՒՄԻՆ

TRT haber-ի համաձայն, 29 Նոյեմբերին Թուրքիոյ Նախագահ Ռեճեպ Թայյիպ Էրտողանի Նախագահութեամբ տեղի ունեցած Ազգային անվտանգութեան խորհուրդի նիստի արարտին հրապարակուած է գրաւոր յայտարարութիւն, ուր անդրադարձ կատարուած է Հայաստան-Ատրպէյճան գործընթացին:

«Գնահատուած են Ատրպէյճան-Հայաստան բանակցութիւններու՝ մնայուն խաղաղութեան պայմանագիրով հանգուցալուծման եւ այդ առումով Հայաստանի հետ Թուրքիոյ յարաբերութիւններու կարգաւորման վերաբերող հարցեր, հարցին միջամտելու արտատարածաշրջանային դերակատարներու ջանքեր:

Նշուած է, որ Անգարա «պիտի աջակցի ամէն տեսակ անկեղծ ջանքի՝ յանուն մնայուն խաղաղութեան հաստատման, որ իր կարգին պիտի նպաստէ տարածաշրջանի բոլոր երկիրներու՝ այդ կարգին Հայաստանի անդորրին ու բարօրութեան»:

Յայտարարութեան մէջ անդրադարձ կայ նաեւ ռուս-ուքրանական պատերազմին: Կը յիշուի, որ Թուրքիա կը շարունակէ իրականացնել քայլեր, որոնք կը նպաստեն գիտութեան գործողութիւններու դադարեցման եւ բանակցութիւններու վերսկսման:

ԸՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՋ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ. ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԹՈՒՐԻԱ ՍԱՀՄԱՆԻ «ՄԱՐԳԱՐԱ» ԱՆՅԱԿԵՏԸ ԴԱՏՐԱՍՏ Է ԸՆՀԱԳՈՐԾՄԱՆ

Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարութենէն «Ազատութիւն» ծայնասփիւռի կայանին յայտնած են, որ հայ-թրքական սահմանի «Մարգարա» անցակէտը պատրաստ է շահագործման:

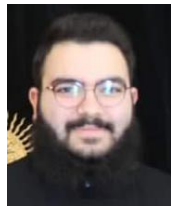

«Հայկական կողմը կ'ակնկալէ թրքական կողմէն եւս դրական ազդակներ ստանալ երրորդ երկիրներու քաղաքացիներու եւ դիւանագիտական անձնագիրներ ունեցողներու համար սահմանը բանալու վերաբերեալ», յայտնած են արտաքին գործոց Նախարարութենէն:

Ազգային ժողովի փոխնախագահ Ռուբէն Ռուբինեան ալ առանց այլ մանրամասնութիւն յայտնելու ըսաւ, որ Երեւանի ու Անգարայի յատուկ ներկայացուցիչներու հաւանական հանդիպման մասին քննարկում այս պահուն չկայ:

Հայ-թրքական կարգաւորման հարցով յատուկ բանազնացներ Ռուբէն Ռուբինեան եւ Սերտար Զըլըչ մինչեւ հիմա պաշտօնական չորս հանդիպում ունեցած են, վերջինը շուրջ մէկուկէս տարի առաջ՝ Վիեննայի մէջ: Այդ հանդիպումին կողմերը համաձայնած էին բանալ ցամաքային սահմանը երրորդ երկիրներու քաղաքացիներուն համար ամէնէն սեղմ ժամկէտներուն մէջ: Իրականացման հարցին մէջ, սակայն, յառաջընթաց չկայ:

ՏՕՆԱԾԱՌԸ՝ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԱԿՆՈՅՈՎ

Առաքել Արդ. Գաւտեհճեան

Բոլորիս «սրտին կը խօսի» Նոր Տարուան ծառը: Անոր ներկայութիւնը մեր տուները կը լեցնէ ուրախութեամբ, խաղաղութեամբ, խանդավառութեամբ եւ կեանքով: Անոր տեսքը մեր տան Նոր փայլք ու Նոր հմայք կը պարգեւէ: Չարմանալիօրէն տօնածառը սիրուած է բոլորիս, թէ՛ մանուկին եւ թէ՛ պատանիին, թէ՛ երիտասարդին եւ թէ՛ տարեցին, թէ՛ աղքատին եւ թէ՛ հարուստին, թէ՛ հոգեւորականին եւ թէ՛ աշխարհականին կողմէ: Սակայն, ի՞նչ է այս բոլորին գաղտնիքը: Ինչո՞վ կը տարբերի Նոր Տարուան ծառը սովորական ծառէն: Ինչո՞ւ տօնածառը այսքան դրական յատկութիւններով օժտուած է:

Այս բոլորին պատճառը անոր մէջ թաքցուած հոգեւոր եւ քրիստոնեական իմաստն ու խորհուրդն են: Ինչպէս որ քրիստոնեային համար ամէն մէկ անաւորութիւն, տօն եւ սովորութիւն նշանակութիւն մը ունի, այնպէս ալ Նոր Տարին եւ ի մասնաւորի՝ տօնածառն ու անոր ընկերակից փայլուն աստղը, շողշողուն լոյսերը, գոյնզգոյն գարդարանքները եւ Աստուածորդուն խոնարհ մտւորը հոգեւոր եւ քրիստոնեական իմաստներ ունին: Ստորեւ կը ներկայացնեմ անոնց նշանակութիւնները:

Նոր Տարուան տօնածառը մեզի կը յիշեցնէ, թէ Եդեմի Պարտեզին (Շնունդներ 2. 1-25) մէջ գտնուող «բարիի եւ չարի գիտութեան» ծառը (Շնունդներ 2. 17) պատճառ դարձաւ, որ աշխարհին մէջ մուտք գործեն մեղքը, մահն ու պատիժը: Սակայն, կեանքի՛ ծառը, կեանքի՛ փայտը, Քրիստոսի սո՛ւրբ խաչափայտը, մեզի մեղքերու ներում, Աստուծոյ հետ հաշտութիւն, սիրոյ թագաւորութիւն, հոգիի խաղաղութիւն, սրտի ուրախութիւն, մտքի հանգստութիւն եւ յաւիտենական կեանք ընձեռեց: Իսկ տօնածառին

կանաչ գոյնը խորհրդանշիչ է կենդանութեան, առիքնութեան, եռանդի, դաւարութեան եւ մանաւանդ՝ յաւիտենական կեանքի, որ մեզ մէ իւրաքանչիւրը իբրեւ ձրի նուէր, պարգեւ՝ ստացաւ Յիսուս Քրիստոսի կողմէ:

Նոր Տարուան ծառի գագաթին գտնուող փայլուն աստղը մեզի կը յիշեցնէ Քրիստոսի ծնած վայրին վրայ գտնուող այն փայլուն աստղը (Մատթէոս 2. 9), որ ամբողջ աշխարհին աւետեց Փրկիչին գալուստը եւ մոգերը առաջնորդեց դէպի Քրիստոս (Մատթէոս 2. 7-12): Երբ մեր տան տօնածառին վրայ Քրիստոսի փայլուն աստղին խորհրդանշիչը գտնուեց, այդ մէկը կը նշանակէ, թէ Քրիստոս ծնած է մեր տան մէջ, անոր բարի լուրը հասած է մեր տունը եւ ո՞վ որ փափաքի կրնայ մեր տունը յաճախել՝ Քրիստոսը գտնելու համար:

Նոր Տարուան ծառին շուրջ գտնուող լոյսերը խորհրդանշիչ են ճշմարիտ եւ մաքրամաքուր Լոյսին՝ Քրիստոսի (Սաղմոս 83. 12, Եսայի 60. 20, Միքիա 7. 8): Քրիստոս ըսաւ. «Ես եմ աշխարհի լոյսը: Ով որ ինձի կը հետեւի, խաւարին մէջ պիտի չքայլէ, այլ պիտի ունենայ այն լոյսը, որ կեանքին կ'առաջնորդէ» (Յովհաննէս 8. 12): Երբ մեր տան տօնածառը լոյսերով գարդարեց, այդ մէկը մեզի կը յիշեցնէ, թէ Քրիստոսի աշխարհ գալուստով մենք դադրեցանք խաւարի որդիներ ըլլալէ եւ դարձանք լոյսի ու ցերեկի որդիներ (Յովհաննէս 12. 35-36): Տիրոջ գալուստով մեր կեանքը լուսաւորուեցաւ աստուածային եւ յաւիտենականութեան անսպառ ու անմար լոյսով: Իսկ Նոր Տարուան ծառին շուրջ գտնուող երփներանգ ու պէս-պէս գոյներով գարդարանքներն ու տերեւները մեզի կը յիշեցնեն, թէ Քրիստոսով մեր կեանքը գարդարուեցաւ, գունաւորուեցաւ, ծիածանուեցաւ, ծաղկազարդուեցաւ, կանաչագարդուեցաւ եւ Նոր ու փայլուն իմաստ զգեցաւ:

Սիրելի՛ ընթերցող-հաւատացեալ, Հիմա որ իմացար Կաղանդի ծառին իսկական խորհուրդը, այս խորհուրդին ակնցով դիտէ տանդ մէջ գտնուող տօնածառը, որպէսզի դուն եւ ես, առաւել հասկցած ու ըմբռնած Նոր Տարուան իմաստը, միասնաբար դիմաւորենք Նոր Տարին՝ 2024-ը:

«Շնորհաւոր Նոր Տարի, թող գալուստդ ըլլայ բարի»:

Պրիմալես

ԱՆԱԿՆԿԱԼ

Մարուշ Երամյան

Դժուար օրեր կ'ապրինք: Անակնկալները, որոնք ժամանակին միայն դրական էին, դարձել են ընդհանրապես ժխտական և մենք, որ շատ կը սիրեինք անակնկալները, սկսել ենք խուսափել անոնցմե:

Մեծ գիտ մը ըրած է՝ ըլլար երբ ըսեմ, թէ կեանքը միշտ ալ գեղեցիկ է, որովհետեւ շատ յաճախ մեր սպասածին հակառակը կը ներկայացնէ մեզի:

Այսպէս է որ անակնկալը, գոնէ անգամի մը համար, փոխեց իր հանդերձը եւ դարձաւ խիստ դրական, խոր ուրախութիւն պատճառելով մեզի: Նոր հրատարակչութեան մը սկիզբը:

Կրնա՞ք պատկերացնել՝ այս օրերուն, երբ աշխարհը տարուել է ամեն թուայնացուածով, խաղերէն մինչեւ գիրքերը, երբ ԻՆՏԵՍՏՕ-ն յայտարարել է արեւմտահայերէնի հոգեվարքը, մեզի ձգելով անոր հետեւանքին գուշակութիւնը, յանկարծ նոր հրատարակչատուն մը կը սկսի գործել, նուիրուած արեւմտահայերէն գիրքերու:

Աւելի ուրախալին այս հրատարակչութեան շատ մասնագիտական մօտեցումն է գիրքերուն եւ հեղինակներուն, որովհետեւ լաւ ձեւով կը գնահատուի իր հեղինակները:

Որքա՞ն ճիշդ է խօսքը որ կ'ըսէ՝ ամեն մեծ գործի ետեւ կին մը կայ: գիտեմ, գիտեմ, խօսքը սխալ ըսի: Ո՛չ, սխալ չըսի, որովհետեւ ընդունուած է, որ բոլոր Մեծ գործերը տղամարդիկ ըրած ըլլան ... որոնք ետին կին մը կայ միշտ: Ինտելեքտուալ, կրճատելով՝ բոլոր մեծ գործերուն ետին կին մը կայ:

Այս հրատարակչատան ետին կը կանգնի կին մը, մայր մը, արուեստագիտուհի մը եւ արեւմտահայերէնի սիրահար հոգի մը՝ Արփի Ծինայաշեան-Գրիգորեան: Արուեստագիտուհի մը, որուն վրձինին կը պատկանին այն բոլոր հայկական իրերը, որոնք տուններ ներս հայկականութիւն կը մըտցնեն եւ ուրախութիւն, իրենց պայծառ կերպարներով:

Անշուշտ իրողական գիրքերուն կողքին, նաեւ առցանց պիտի ըլլայ ամեն բան, ինչպէս կը կարողանք կայքէջին վրայ, ուր կ'ընտրուի:

«Յրատարակչութիւնը նուիրուած է նոր ստեղծուող արեւմտահայերէն գիրքերու՝ մանուկներու եւ պատանիներու համար»: Կը ներկայացուի նաեւ նպատակը, միտք բանին, գործելու կերպը:

«Արփի հրատարակչատան նպատակն է:

Ա. Մանուկ եւ պատանի ու երիտասարդ ընթերցողներու համար հրատարակուած արեւմտահայերէն գիրքերու քանակի զգալի աճ:

Բ. Արեւմտահայերէն դասաւանդող ներկայ եւ ապագայ ուսուցիչներու համար դասարանային (օժանդակ) աղբիւրներու ստեղծագործում:

Գ. Յայերէն գրատպութեան նուիրուած հեղինակներու, խմբագիրներու, թարգմանիչներու եւ նկարագարողներու համար աշխատանքային պատենութիւններու եւ եկամտի աղբիւրի ապահովում:

Յրատարակչատան վարչութիւնը կը բաղկանայ հետեւեալներէն:

«Արփի Ծինայաշեան-Գրիգորեան գլխաւոր գործադիր տնօրէնն է այս հրատարակչութեան. Բալիֆորնիաքնակ գեղանկարչուհին իր էութեամբ նուիրուած է հայ մշակոյթի բերկրանքին, գոյնին, ու գեղեցկութեան արտայայտման: Ծինայաշեան իր հետ ունի նուիրեալ եւ հաւատարմոր գործակիցներու խումբ մը:

Յակոբ Կիւլիճեան Յայ լեզուի եւ մշակոյթի հաշիկեան դասախօսական ամպիոնի վարիչն է, Բալիֆորնիոյ Յամալսարանի Լոս Անճելըսի մասնաճիւղ, որ մասնագիտացած է տնտեսագիտութեան (MBA) եւ գրականութեան մէջ՝ Նարեկացիի քերթողականին շուրջ դոկտորականով:

Միրնա Տուգճեան. Յայոց լեզուի եւ գրականութեան մնայուն դասախօս, Բալիֆորնիոյ Յամալսարանի Պրոքլի մասնաճիւղ (U.C. Berkeley),

ուր հայոց լեզու եւ գրականութիւն կը դասաւանդէ:

Իշխան Ծինայաշեան. վիպագիր եւ գրական թարգմանիչ, հեղինակը «Արփի Յամուսի» վէպին եւ «Ձեռքի հաղ» խորագրով պատմուածքներու հաւաքածոյին:

Դալար Շահինեան. Յայագիտութեան դասախօս, Բալիֆորնիոյ Յամալսարանի Ըրվայի մասնաճիւղ. ստացած է իր Ph.D.-ն UCLA համալսարանէն, 2008-ին:

Նորայր Տատուրեան. Blair դպրոցի Յայկական Ճեմարանի վարիչ-ուսուցիչ:

Բեկի Ծինայաշեան. Յայերէն լեզուի եւ պատմութեան ուսուցիչ, մանկապարտէզէն Բ. կարգ, երեքէն տասը տարեկաններու մանկավարժ:

Արա Մալիքեան. գանձապահ, Allied Public Adjuster ընկերութեան գլխաւոր ելեւմտական տնօրէն:

Իսկ հրատարակելի գիրքերուն մասին կը կարդանք:

«Մեր գիրքերը ներկայիս նախապատրաստական փուլի մէջ են: Յոս կրնաք կարդալ հեղինակներու ու նկարագարողներու մեր անդրանիկ խումբին մասին»:

Արփի Յրատարակչատան կողմէ լոյս տեսնելիք Իշխան Ծինայաշեանին առաջին գիրքը պիտի ըլլայ պատանիներու համար վէպ մը: Պիտի ընէ պատմութիւնը 17 տարեկան Լոսանճելըսի տղու մը, որ անհամբեր է դուրս գալու իր համայնքի սահմաններէն՝ աշխարհը փորձընկալելու - եւ թերեւս նոյնիսկ օգնելու փոխել զայն:

Թամար Պոյաճեանի առաջին գիրքը, որ լոյս պիտի տեսնէ Արփի Յրատարակչատունէն, պիտի ըլլայ դիցազներգական վիպաշարի մը անդրանիկ հատորը: Պատմութիւնը տեղի կ'ունենայ եօթը թագաւորութիւններէ կազմուած դիցաբանական աշխարհի մը մէջ, ուր որք աղջիկ մը եւ իր եղբայրը վիրաւոր գիւտուր մը Լոսինեանց ամրոցը փոխադրելէ ետք, կ'ընդունին մարտահրաւեր մը՝ վիշապի մը մօտ պահուած ուժի առարկայ մը ձեռք անցնելու:

Դոկտ. Թամար Մ. Պոյաճեան հեղինակ, թարգմանիչ եւ խմբագիր է: Ան կը դասաւանդէ ու կը գրէ նախարդի միջերկրական աշխարհին մասին, վտանգուած լեզուներու եւ յատկապէս արեւմտահայերէնի գրական կիրարկման, պահպանման եւ թարգմանութեան մասին, ինչպէս նաեւ հայ գրական պատմութեան մէջ կին գրողներու դերին մասին: Պոյաճեան գլխաւոր խմբագիրն է Journal of the Society for Armenian Studies հանդէսին:

Յաջորդ գիրքը պիտի ըլլայ Աւետիս Յաճեանի վէպը երեք գերիներու մասին, որոնք կը յայտնուին Վենետիկի Արսենալէին՝ քաղաքին պատմական նաւարանը, միջնադարեան նաւու մը մէջ: Իրենց խօսած անհասկնալի լեզուն եւ Կաթողիկոսէն խորհրդաւոր նամակ մը, որ կը կրեն եւ պետք է յանձնեն Պապին, ոստիկանութեան եւ մասնագետներուն կը գարմացնեն: Կը դիմեն Սուրբ Ղազարի Յայոց կղզիի Յայր հաջատուրին, որ առեղծուածը լուծելու օգնէ:

Կայքէջին վրայ կայ նաեւ հրատարակչութեան դիմելու ծանուցում անշուշտ:

«Ունի՞ք մանուկ, պատանի կամ երիտասարդ ընթերցողներու համար հայերէնով գրուած պատմուածք մը, գոր կը փափաքիք հրատարակել: Ուղարկեցէ՛ք մեզի ձեր քննադիրը»:

Արփիին հետ հեռուէ հեռու մեր նոր ստեղծուած կապը կը սկսի մտերմանալ: Խարց կու տամ, թէ ինչպէ՞ս, ի՞նչ պայմաններու տակ եկաւ գաղափարը նոր հրատարակչատուն մը հիմնելուն, մանաւանդ այս օրերուն. «այս»՝ ակնարկութիւն է անշուշտ ո՛չ միայն քաղաքական պայմաններու, այլ նաեւ եունեպոյեան նշանաւոր «մահացող» արեւմտահայերէնին:

Անոնք որոնք իրեշտակներու քաղաք Լոս Անճելըս կ'ապրին եւ քիչ թէ շատ ծանօթ են գիր ու գիրքի աշխարհին, գիտեն որ այնտեղ հայկական գրատուն մը կայ՝ «Ապրիլ»-ը: 2021-ին այդ գրատան տուած այցելութիւնը Արփի Գրիգորեանի եղբոր՝ վիպագիր Իշխան Ծինայաշեանին յստակ կը դարձնէ, թէ երբ սպառնի Ապրիլ գրատան արեւմտահայերէն գիրքերը, այլ գիրք պիտի չմնայ վաճառքի համար:

«Յոնկէ ծնաւ գաղափարը, - կը պատմէ Արփին, - եղբորս ըսի՝ ուրեմն մենք պէ՛տք է հրատարակչատուն մը ստեղծենք: Եղբայրս խնդաց եւ ըսաւ՝ խենթ ես դուն: Ըսի՝ գիտես որ խենթ եմ, դուն ալ պիտի օգնես ինձի, որ իրականութիւն դարձնենք այս գաղափարը»:

Իշխանը կու տայ անունները բոլոր անոնց, որոնք կրնան հետաքրքրուած ըլլալ եւ կ'ուզեն օգնել: Արփին բոլորին մէկիկ-մէկիկ կը գանգէ եւ կը պարզէ իր ծրագիրը: Շատեր ոչ միայն կը համոզուին, այլ հաւատարմով կը լծուին աշխատանքի, ինչպէս վարչականներու առաջին խումբը:

«Business plan մը գրեցի, ժողովներ սկսանք ընել. դիմեցի non-profit organization ըլլալու եւ ահա ստեղծուեցաւ Արփի Յրատարակչատունը: Յիմա արդէն 3 գիրքեր գրուելու վրայ են եւ 5 այլ գիրքերու համար դրամահաւաք կ'ընեն: Յոյսով եմ որ 5 տարուան մէջ գոնէ 30 նոր գիրքեր լոյս կը տեսնեն», կը պատմէ Արփին:

Շատեր սիրով գումար կը նուիրեն, մանաւանդ անոնք, որոնք համոզուած են գիրքերու եւ ընթերցումի էական դերին, մանուկներու կեանքին մէջ:

Ահաւասիկ դրական սքանչելի երեւոյթ մը, որ այս օրերու գորշութիւնը կը ջրէ, գեղեցիկ ծիածան մը կապելով սփիւռքահայու մեր առօրեային վրայ:

Յրատարակչատան կայքէջը՝ <https://arpublishing.com/hy/>
Արփի Գրիգորեանի կայքէջը՝ <https://www.arpikrikorian.com>

100-ՏԱՐԻՆԵՐ...

Մկրտչի 12 1

Նին եւ Սուրիոյ Հայ Աւետարանական Համայնքի Համայնքապետ Վերապատուելի Դոկտ. Յարութիւն Սելիմ-

եանին, կազմակերպութեամբ՝ Հայ Ծերանոցի մեծ ընտանիքին, Կիրակի, 3 Դեկտեմբեր 2023-ին, միջօրեի

Ժամը 1:00-ին, ԱՄԺ Տան «Անի» ճաշարահէն ներս տեղի ունեցաւ Մեծն Ներսէս Հայրապետի յիշատակի օրուան աւանդական ճաշկերոյթը:

Ճաշկերոյթին ներկայ էին Հայ երեք Համայնքապետները, հոգեշնորհ հայր սուրբեր, արժանապա-

տի քահանայ հայրեր, առաքինազարդ քոյրեր, յարգարժան պատուելիներ, հալէպահայ կազմակերպութիւններու, ազգային, եկեղեցական, մշակութային, բարեսիրական, մարզական, հայրենակցական միութիւններու եւ հաստատութիւններու ներկայացուցիչներ:

Բացման խօսք արտասանեց Հայ Ծերանոցի Տիկնանց Օժանդակ Յանձնախումբի ատենապետ Տիկ. Լեւա Էլէճեան: Ան անդրադարձաւ 1923-ին Հայ Ծերանոցի հիմնադրութեան,

ապագայատեսիլ հոգեւորականներու գլխաւորութեամբ, Հայոց Ցեղասպանութենէն ճողոպրած, ան-

տր ու անպատասխար դարձած ծերունիները պատասխարելու եւ խնամելու, բայց մանաւանդ Մեծն Ներսէս հայրապետին ուղիին հետեւելու եւ պատմութեան աւանդը գործնականի վերածելու:

Ան յայտնեց, թէ շուրջ 100 տարիներ ծառայատէր Հալէպի գաւակները ճիգ չխնայեցին Հայ Ծերանոցի վերելքին եւ պայծառացումին համար եւ զայն հանգստեան տան բոլոր պայմաններով օժտեցին:

Հայ Ծերանոցի Խնամակալութեան ատենապետ Հոգ. Տ. Մանուկ Վրդ. Պարիխանեան ողջու-

նեց ներկաները: Անդրադառնալով Հայ Ծերանոցի յառաջիկայ ծրագիրներուն, ան յայտնեց, թէ 2024-ին Հայ Ծերանոցի հիմնադրութեան 100-ամեակը հանդիսաւորապէս պիտի յիշատակուի: Խնամակալութեան

եան հետապնդումով Հայ Ծերանոցին համար պիտի ապահովուի նաեւ արեւային ելեկտրածին սարքաւորում:

Հայր Սուրբը հրաւիրեց ժողովուրդի գաւակները 100-ամեակին առիթով 100 միլիոն սուրիական ոսկի հաւաքելու՝ ի նպաստ Հայ Ծերանոցին: Նաեւ ան կոչ ուղղեց ներկաներուն, որպէսզի Հայ Ծերանոցի ճաշի տարեկան ցուցակը լիացնեն իրենց

նուիրատուութիւններով եւ ներդրումով:

Հայր Սուրբը աղօթեց, որ Ամե-

նակալը առողջութիւն եւ բարօր օրեր պարգեւէ տարեցներուն:

Գեղարուեստական յայտագիրով ելոյթ ունեցան տաղանդաւոր հայորդիներ: Ծիւս Զերպապեան հայկական փունջ մը երգերով ջերմացուց մթնոլորտը, երգեհոնի ընկերակցութեամբ՝ Արմեն Ասայեանի: Արփի Գրտանեան ասմունքեց Վահան Թեքեանի «Պիտի Մոռնանք» բանաստեղծութիւնը: Համագայիկի «Բարսեղ Կանաչեան»

երաժշտական դպրոցէն Ռոզի Շուշանեան ջութակով նուագեց «Երանի Թէ» երգը, իսկ Նանոր Տոնյեան

Ֆիլիթով նուագեց «Բարի Արագիլ»-ը, երգեհոնի ընկերակցութեամբ՝ Ռուզան Պարսումեանի: Ապա, Հա-

մագգայիկի «Նիկոլ Աղբալեան» մասնաճիւղի «Շուշի» մանկապատանեկան պարախումբը հայկական հեղաճկուն պարով հանդես եկաւ:

Այնուհետեւ, Հայ Ծերանոցի տնօրէն Յակոբ Ալապոզանեան ներկայացուց Հայ Ծերանոցի միամեայ գործունեութեան տեղեկագիրը, յայտնելով, որ հաստատութիւնը անմիջականօրէն կը հովանաւորուի

հայ երեք համայնքապետներուն կողմէ, որոնց հայրական հոգածութեամբ եւ անոնց ներկայացուցիչներուն խնամատարութեամբ աշխատանքները յառաջ կը տարուին:

Ան նշեց, թէ հակառակ տիրող դժուարին պայմաններուն, ծերունիները գուրկ չեն մնար իրենց անհրաժեշտ պետքերէն, սննդական եւ առողջապահական խնամքէն, շնորհիւ Հայ Ծերանոցի Խնամակալութեան, Տիկնանց Օժանդակ Յանձնախումբին եւ ողջ անձնակազմին:

Այս առիթով, ան շնորհակալական խօսք ուղղեց համայնքապետներուն, Ծերանոցի Խնամակալութեան, Տիկնանց Օժանդակ Յանձնախումբին, բոլոր կազմակերպութիւններուն ու միութիւններուն, անանուն բարերարներուն եւ ճակերոյթի ներկաներուն՝ իրենց սիրաբարոյական օժանդակութեան համար:

Այս առիթով կատարուեցան նուիրատուութիւններ:

Աւարտին, յանուն հայ երեք համայնքապետներուն, սրտի խօսք արտասանեց Վերապատուելի Դոկտ. Յարութիւն Սելիմեան, ողջոյններ փոխանցելով եւ սիրոյ ու կարեկցութեան յանձնառութիւն

արտայայտելով:

Վերապատուելի յայտնեց, թէ երեք հոգեւորականներուն կողմէ

Հայ Ծերանոցին հիմնադրութիւնը պատահական արարք մը չէր, այլ կարիք էր՝ անտր, անխնայ եւ իրենց գաւակներուն անմիջական հոգածութենէն զրկուած մամիկներուն եւ

պապիկներուն տիրութիւն կատարելու, տարագրութենէն անմիջապէս ետք, ոչ Նախանձելի պայմաններու մէջ, որպէսզի մեր ժողովուրդին արժանապատուութիւնը պահեն:

Վերապատուելի կոչ ուղղեց ներկաներուն, որ զգօս կեանք ապրելու կողքին Հայ Ծերանոցը իրենց ուշադրութեան կիզակետը դարձ-

նեն, որպէսզի աստուածաշնչական պատուիրանին համաձայն յարգելով իրենց հայրերն ու մայրերը՝ իրենց կեանքի օրերը երկար ըլլան: Ան հրաւիրեց ներկաները շնորհակալ սիրտ ունենալու Աստուծոյ տուած բարիքներուն նկատմամբ, շուրջիներուն եւս բաւարարութիւն պատճառելով:

Վերապատուելի պատուիրեց, որ 100-ամեակին առիթով վերանայինք վերոյիշեալ սկզբունքին եւ գիտակից հայորդի յանձնառութիւն ունենալով բարոյական մեծ դաս փոխանցեմք իրերայաջորդ սերունդներուն:

Ան գնահատեց գեղարուեստա-

կան յայտագրի մասնակիցները եւ Հայ Ծերանոցի 100-ամեակին առիթով շնորհաւորական բարեմաղթութիւններ ուղղեց Հայ Ծերանոցի ընտանիքին:

ՀԱՄԱԳՎԱՅԻՆ...

Մկրտչի 12

ըսաւ, որ մարգարեատիպ լուսաւոր այրեր էին հիմնադիրները, որոնք Հայաստանի անդամակի հանրապետութեան պետական նշանաւոր գործիչներ եղած էին ու Հայաստանի խորհրդայնացումէն ու Հայոց Յեղասպանութենէն ետք, Եգիպտոսի մէջ, հաւաքուելով ու կանխատեսելով սփիւռքահայութեան ուժացումի վտանգը, ստեղծեցին նախ կրթական ու հրատարակչական այնուհետեւ մշակութային այնպիսի միութիւն մը, որ հայրենիքէն հեռու իւրաքանչիւր հայորդիի մտքին, սրտին ու հոգիին մէջ դրոշմել կարողացաւ հոգեւոր հայրենիքի գաղափարն ու նորահաս սերունդները ազգային ինքնութեան հետ ամրօրէն կամըրջուած պահեց:

Ապա ակնարկ մը նետելով Համագայինի 19 շրջաններու մէջ ծաւալած գործունէութեան վրայ նշեց, որ Համագայինի հայ կրթական մշակոյթի հիմնադրութեան յոբելիական այս հանդիսութիւնը կը կատարենք հայութեան համար ամենէն դժնդակ օրերուն, Արցախը կորսնցուցած ենք արդ, տակաւին չենք թօթափած մարդկային ու հողային ահաւոր կորուստներուն տագնապը: Վտանգի տակ է Սփիւռքին մէջ հայրենիքին համար ու հայրենական հեռանկարով ապրելու մեր գոյերթին գաղափարական իմաստը: Միւս կողմէ Սփիւռքը մաշուած մէջ է: Այս բոլորին լոյսին տակ ան ողջունեց հայ կեանքին մէջ քաղաքական ու գաղափարական տարբեր դրոշներու տակ գործող, սակայն հայապահպանման նոյն առաքելութեան տեր Նոր Սերունդ, Թեքեան մշակութային միութիւններն ու ԲԸՄ-ը, ինչպէս նաեւ Համագայինի Սուրբիոյ մեծ ընտանիքը Սուրբահայ Օգնութեան հաշն ու ՀՄԸՄ-ը եւ եզրափակելով ըսաւ, որ այսօր մեր կիզակետը արցախահայութիւնն է, Համագայինի Արցախի եւ Հայաստանի գոյգ գրասենեակները լծուած են արցախահայութեան թեւ ու թիկունք կանգնելու ակնյետաձգելի գործին:

Հունկ բանախօսը յորդորեց միութեան 95-ամեակին առիթով վերաբժեւորել անցեալը, քննել ներկայ մարտահրաւերներն ու ուրուագծել ապագան:

Բանախօսութիւնը ամբողջութեամբ կը հրատարակենք «Գանձասար»-ի Դեկտեմբեր Բ. համարով:

Այնուհետեւ հանդիսութեան գեղարուեստական յայտագիրը շարունակուեցաւ «Նագ Պար» եւ «Ծաղկեփունջ» պարերով, կատարողութեամբ Համագայինի «Ն. Աղբալեան» մասնաճիւղի «Սարդարապատ» պարախումբին, գեղ. ղեկավարութեամբ պարուսոյցներ՝ Լիլիթ Նալպատեանի եւ Ալիսա Լախոյեանի: Պարերուն յաջորդեց նուազ՝ Զեօսեանի «Քունչեթիս», Կոմիտասի «Ալ Ալլուդս» եւ Մելիքեանի «Կլոր Պար» ստեղծագործութիւնները կատարեց Համագայինի «Բարսեղ Կանաչեան» երաժշտական միաւորը՝ Տեպի Սարեան (ջութակ), դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Ռու-

զան Պարսումեանի:

Գեղարուեստական յայտագիրը վերջ գտաւ Համագայինի «Ն. Աղբալեան» մասնաճիւղի «Սարդարապատ» պարախումբի «Արցախը Իմ Տունն Է» պարով:

Աւարտին, հանդիսավարը ընթերցեց Համագայինի վաստակաւոր անդամ ընկի. Հոգի Սահակեան-Կանանեանի համառօտ կենսագրութիւնը, անդրադարձաւ ընկերուհին երկարատեւ տարիներու հսկայ աշխատանքին եւ ծառայութեան՝ Համագայինի Հայ Կրթական եւ Մշակութային ընտանիքէն ներս: Այս տեղի ունեցաւ Հոգի Կանանեանի պարգեւատրումը Համագայինի Կեդր. Վարչութեան կողմէ՝ Ծառայութեան շքանշանով, ձեռամբ՝ Համագայինի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Չաքար Բեշիշեանի, ներկայութեամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Մակար սրբազանին, Համագայինի Սուրբիոյ Շրջ. Վարչութեան ատենապետ Ռաֆֆի Սիւլախեանին:

Այս առիթով Կանանեան իր սրբտին խօսքը ուղղելով ցնծութեամբ ողջունեց Համագայինը իր հիմնադրութեան 95-ամեակին առիթով, դիտել տալով որ ան դուրս կուգայ ընթացիկ միութիւն մը ըլլալու հանգամանքէն եւ բոլոր գաղութներուն մէջ մեր ժողովուրդը հաղորդակից կը դարձնէ հայ մշակոյթին եւ անոր հարուստ արժեքներուն: «Համագայինի 95-ամեայ երթին առիթով յարգանքով եւ հպարտութեամբ կը խոնարհիմք հիմնադիրներու յիշատակին առջեւ: Անոնց նպատակը եղաւ ճիւղաւորել եւ բազմապատկել Համագայինի առաքելական գործունէութիւնը՝ ծանօթացնելու հայ մշակոյթը իր գանձանքներով, տեր կանգնելու մեր ժողովուրդի կրթական եւ մշակութային լաւագոյն աւանդներուն, թիկունք ունենալով մեր ազգայինները, քաղաքական գործիչները եւ յատկապէս Հայ Յեղափոխական Ղազնակցութիւնը», շեշտեց Կանանեան, ապա եզրափակելով ըսաւ որ մեծարանքի այս գնահատականը կ'երթայ Համագայինի պանծացման իրենց ներդրումը բերած բոլոր համագայնականներուն եւ յատկապէս Համագայինի Սուրբիոյ Շրջ. Վարչութեան մաս կազմած ընկեր ընկերուհիներուն, որոնք հակառակ ժամանակի դժուարութիւններուն փորձեցին իւրաքանչիւր հայու հոգիին մէջ դրոշմել հայ մշակոյթին հանդէպ սերը, իբրեւ անխախտ երաշխիք Համագայինի յարատեւութեան:

Կանանեան իր խօսքը եզրափակեց Համագայինի Սուրբիոյ շրջանի հիմնադիր Ն. Աղբալեանի հետեւեալ խօսքով. «Ամենէն առաջ եւ ամենէն վեր մեր փորձիկներուն պէտք է սրվեցնենք հայութիւն, որ կարչած մնայ իր ազգութեան, յենարանը դառնայ հայ դպրոցին ու մշակոյթին եւ հաւատք ունենայ հայ դատի յարթանակին նկատմամբ»:

Օրուն եզրափակիչ պատգամը ուղղեց Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գեղը. Տ. Մակար Սրբ. Եպս. Աշքարեան: Մակար սրբազան ըսաւ, որ Համագայինը իրեն

ՀՕՍ-ի «ԱՐՑԱՒԻ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ԴՐԱՍԱՅԱԿԸ»-Ը ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Ինչպէս որ տեղեակ էք արդէն, վերջին ամիսներուն հայ ազգը կը դիմագրաւէ հսկայական մարտահրաւերներ Արցախի հայաթափման հետեւանքով: Այլ միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու համագործակցութեամբ, Հայ Օգնութեան Միութիւնը Զանաւոր մէջ էս գործի լծուեցաւ իր միջոցներով ձեռք երկարելու Արցախի բռնազաղթի ենթարկուած ընտանիքներուն օգնութեան ծրագրին:

Այսպէս, համաքանաւորական բնոյթով ստեղծուած Միացեալ Մարմինը, 26 Դեկտեմբեր 2023-ին, գումարեց իր առաջին ժողովը, լայնածաւալ հանգանակային արշաւ մը կազմակերպելու նպատակով: Սոյն Միացեալ Մարմին մաս կազմեցին շուրջ 27 ներկայացուցիչներ եւ աշխատանքը համակարգելու համար նշանակուեցան գոյգ ատենապետներ՝ Օլթարիօ եւ Բեպէք Նահանգներու իբրեւ ներկայացուցիչներ:

Վերոյիշեալ անդամակի ժողովին որոշուեցաւ ենթայանձնախումբ մը յառաջացնել առցանց աճուրդ մը կազմակերպելու նպատակով: Իրարայաջորդ հինգ շաբաթներու ընթացքին, նորակազմ ենթայանձնախումբի անդամներու ժաջան աշխատանքին եւ անխնջ ճիգերուն շնորհիւ կարելի եղաւ 338 արժեքաւոր նուէրներ ապահովել ընկեր-ընկերուհիներու, բարեկամներու, ծանօթներու եւ արուեստագետներու աջակցութեամբ:

Կիրակի, 3 Դեկտեմբեր, 2023-ին, առաւօտեան ժամը 8:00-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 10:00 տեղի ունեցաւ սպասուած աճուրդը:

Ուրախ ենք յայտարարելու, որ հակառակ տիրող սղաճին եւ տնտեսական դժուար պայմաններուն, աճուրդը հասաւ իր նպատակին: Մինչեւ առցանց աճուրդի փակումը «Ծախուած» ապրանքներու թիւը հասած էր ամբողջ 240-ի: Միեւնոյն ատեն կը կատարուէին նիւթական նուիրատուութիւններ: Այդ օրը ընդհանուր առմամբ կարողացանք հանգանակել \$41,950: Առի գիտութիւն բոլորիդ, յայտնենք որ մինչեւ օրս Հայաստան ուղարկած ենք \$80,000 ԱՄՆ տոլար:

Այս առթիւ յատուկ շնորհակալութիւն կ'ուզենք յայտնել բոլոր նուիրատուներուն եւ մեր բոլոր աջակիցներուն: Այսօրուան դրութեամբ մեր մօտ եղած գումարը հասած է շուրջ \$270,000:

«Արցախի ընտանիքներու դրամահաւաք»-ը Սեպտեմբեր 23-էն ի վեր սկսած է եւ տակաւին կը շարունակուի: Մեր թիրախն է կէս միլիոնի հասնող գումար մը ապահովել տեղահան ընտանիքներուն հոգեքը մասամբ մը թեթեւցնելու համար:

Ինչպէս գիտենք, Կաղանդը կը մօտենայ: Զմոռնաք, որ անոր իմաստը՝ նուիրելու մէջ կը կայանայ:

Ուստի, ՀՕՍ-ի Զանաւոր Հրջանային վարչութիւնը դարձեալ կոչ կ'ուղղէ այն հայրենակիցներուն, որոնք տակաւին նուիրատուութիւններ չեն կատարած եւ կը խնդրէ իրենցմէ նիւթական աջակցութիւն բերել Արցախի ընտանիքներուն:

- Նիւթական օժանդակութիւնը կարելի է ուղարկել.-
 - 1) Վճարագրով՝ ARS Foundation-ին, հետեւեալ հասցէին՝ Armenian Relief Society of Canada, 3401 Olivar Asselin, Montreal, QC H4J 1L5
 - 2) Այցելելով ՀՕՍ-ի Զանաւոր Հրջանային կայքէջը՝ <https://ars-canada.ca/> սեղմելով Donate Now կոճակը, ապա ընտրելով Aid to Artsakh fund-ը՝
 - 3) Ե-փոխանցումով (E-transfer), ՀՕՍ-ի Շրջ. Վարչութեան Ե-նամակի հասցէին՝ ars-canada@bellnet.ca

Բոլոր պարագաներուն կը խնդրենք նշել, թէ դուք ձեր նուիրատուութիւնները կը կատարեք Արցախի ընտանիքներու օժանդակութեան (Artsakh fund), որուն դիմաց պիտի ստանաք տուրքէ գերօ ստացագիր:

Յառաջիկայ ամիսներուն Զանաւոր տարածքին հանգանակուած բոլոր գումարները ՀՕՍ-ի Կեդրոնական վարչութեան միջոցաւ պիտի յանձնուին ՀՕՍ-ի Հայաստանի միաւորին:

**ՀՕՍ-ի Զանաւոր Հրջանային Վարչութիւն
4 Դեկտեմբեր, 2023**

համար եղած է ու կը մնայ փոքր Հայաստան մը իր ողջ էութեամբ:

«Հանդիսութեան յայտագիրին ընդմէջէն կը ցայտար հայու հոգին, հայու երազը, հայու տենչը, ազատութեան ու անկախութեան ոգին, պայքարի տրամադրութիւնը եւ միշտ դժուարութեան, նեղութեան, տառապանքի, հալածանքի ճշումներէ ետք, ոտքի կանգնելու եւ դէպի վեր սաւառնելու կամքը: Համագայինը 95 տարուան ընթացքին իր հիմնադիրներուն ձեռքով փորձած է այս մէկը իրականացնել եւ երազը գործի ու կեանքի վերա-

ծած՝ փաստը այս ձեռնարկն է, այս բերը մշակոյթով գարդարող այս երիտասարդներն են», ըսաւ սրբազան հայրը ու շնորհաւորեց Համագայինի մեծ ընտանիքը իր 95-ամեայ յոբելեանի առիթով, շեշտելով որ Համագայինի առաքելութիւնը տալ էր այն՝ ինչ որ անհրաժեշտ էր հայուն, հայակերտման, ազգապահպանման, մշակոյթի ծաղկեցման, եկեղեցւոյ, ազգային արժեքներուն համար:

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ սրբազան հօր «Պահպանիչ» աղօթքով:

Ի՞նչ Կ՛ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ

- Խոյ**
Փոքր մտահոգություն մը կը տանջէ ձեր հոգին: Մի՛ յուզուիք: Ձեր արեւը շուտով պիտի ծագի եւ պիտի ուրախանաք:
- Ցուլ**
Ձեր ընտանիքի անդամներուն հետ աւելի երկար ժամանակ անցուցէ՛ք: Երախտապարտ եղէ՛ք ձեր սիրելիներուն:
- Երկուորեակ**
Ձեր անմիտ խօսքերով մի՛ վրդովեցնէք ձեր շուրջիները: Անոնք ջանք չեն ինչպէս ձեր երջանկութեան համար:
- Խեցգետին**
Բախտը վերջապէս պիտի ժպտի ձեզի: Այս շաբաթ մեծ յաջողութիւն մը ձեր դուռը պիտի թակէ:
- Առիւծ**
Անդադար կը մտահոգուիք, բայց ի գուր: Ձեր բոլոր ծրագիրները բարի վերջ մը պիտի ունենան: Յնձացէ՛ք:
- Կոյս**
Յաջողութեան լուր մը մեծապէս պիտի գուարճանէ ձեզ: Ձեր շնորհները պիտի գնահատուին:
- Կշիռք**
Հաւատքով կը պայքարիք ձեր ծրագիրները իրականացնելու համար: Մի՛ մոռնաք ձեր անողութեան ալ հոգ տանիլ:
- Կարիճ**
Չարը պիտի հեռանայ եւ բարին պիտի մօտենայ ձեզի: Հաստատակամ քայլերով յառաջացէ՛ք եւ պիտի յաջողիք:
- Աղեղնաւոր**
Ձեր աշխատանքը պիտի փայլի եւ դուք պիտի գնահատուիք: Այս շաբաթ մեծ ուրախութիւն մը պիտի ունենաք:
- Այծեղջիւր**
Ձեր յաջողութիւնները նախանձելի են: Աստիճանաբար պիտի բարձրանաք ու հպարտութեամբ լիցքաւորուիք:
- Ձրիոս**
Անակնկալ ճամբորդութիւն մը պիտի ծրագրէք եւ ուրախանաք: Մեծ նուէրներ պիտի ստանաք հեռաւոր բարեկամէ մը:
- Ձուկ**
Ձեր գործընկերներուն հետ ազնուութեամբ վարուցէ՛ք: Ի վերջոյ ձեր երազները պիտի իրականանան:

Ամանորեան աւանդոյթներ...

Հին Հայաստան Նոր Տարի

Հայերը տարբեր ժամանակաշրջաններու մէջ Ամանորը անուանած են մէկէ աւելի անուններով՝ Նոր Տարի, Նաւասարդ, Տարեգլուխ, Տարեմուտ եւ Կաղանդ:

Տոմարի գարգացման փուլին տարեկիզբ համարուած է Նաւասարդ ամիսի Արեգ օրը, որ կը համապատասխանէ ներկայ տոմարի 11 Օգոստոսին եւ կոչուած է Ամանոր կամ Նաւասարդ: Ըստ աւանդութեան՝ այդ օր Հայկ Նահապետ մենամարտած եւ յաղթած է Բելին: Նաւասարդը համընկնելով բերքահաւաքի հետ՝ կը վերածուէր բերք ու բարիքի իսկական տօնի: Մշակները սեղանին կը տեղադրէին իրենց ամաչին բերքը, իսկ տանտիրուհիները՝ իրենց ձեռքով պատրաստած անուշեղենն ու չիրերը: Հետագային՝ հուլեան տոմարէն ետք (18-րդ դար), մեր ժողովուրդն ալ քրիստոնէայ շատ մը ժողովուրդներու նման տարեմուտի ամաչին օրը սկսաւ յիշատակել 1 Յունուարին, իսկ Նաւասարդ-Ամանորն ալ սկսաւ կոչուիլ Նոր Տարի: Այսօր մեր ժողովուրդը Նոր Տարուան տօնակատարութիւնը կը յիշատակէ 31 Դեկտեմբերին կէս գիշերին ու 1 Յունուարին, իսկ 6 Յունուարին եկեղեցւոյ հետ միասին՝ Զրիստոսի Ծնունդին եւ Մկրտութեան տօնը (Ձրօրհնէք):

Ամանորը հայկական դիցաբանութեան մէջ Նոր Տարին մարմնաւորող աստուածն էր: Բառին ծագումնաբանութիւնը կու գայ բնապաշտական Ամանոր աստուծմէ, որ կը մարմնաւորէր Նոր Տարին, Երկրի եւ մոլորակներու պտոյտը: Հայոց դիցաբանութեան մէջ Ամանորը պտղաբերութեան, բերքը պահպանող աստուածն էր, Ամանորի եղբայրն ալ Վանատուրն էր, հիւրընկալութեան աստուածը:

Ո՞վ էր Կաղանդ Պապուկը

Հայկական արձանագրութիւններուն մէջ կը յիշատակուի Կաղանդ Պապիկ անունը: Կաղանդ Պապը ազգային արժէքները, ծիսական համակարգը պահպանող ու սերունդներուն փոխանցող կերպար է: Կաղանդ Պապը ոչ թէ նուէրներ, այլ Ամանորի եօթ խորհուրդ կը սորվեցներ՝ փոխադարձ յարգանք, խաղաղութիւն, ազնուութիւն, իմաստութիւն, աշխատասիրութիւն, համեստութիւն եւ գոհունակութիւն:

Ի՞նչ կը տեղադրուէր ամանորեան սեղանին

Հայոց աւանդական կենցաղին մէջ, քանի որ Ամանորը կը համընկնէր Սուրբ Ծնունդի պահքին, ամանորեան ուտեստներու շարքին գերակշիռ կը դառնար պահքի յատուկ ուտեստը: Կը պատրաստէին լուբիայով, ոսպով քիւֆթա, ձաւարով եւ բրինձով տոլմա, ձաւարի եւ սիսեռի խառնուրդով գնդիկներ, բանջարեղէնով աղցան եւ այլն:

Հատկեղենի անատ օգտագործումը կեանքի յարատեւութեան խորհրդանշան էր, իսկ 30 Դեկտեմբերին՝ 31-ին Նոր պատրաստուող հացը՝ անատութեան: Շատ մեծ նշանակութիւն կը տրուէր պտուղներուն եւ ընդդէմէն: Տօնական սեղանին պէտք է անպայման ըլլային ինձոր, տանձ, սերկեւիլ, նուռ, խաղող, սեխ, արմաւ եւ չիրի եօթ տեսակ:

Խորհրդանշական էր Ամանորի նախաշեմին գաթային մէջ դրամ դնելը: Գաթաները բաժնելէ ետք, ան որ իր բաժինին մէջ դրամ գտներ՝ կը համարուէր գալիք տարուան յաջողակը:

Խոհագիր

ԱՄԱՆՈՐԵԱՆ ԱՂՅԱՆ

- Բաղադրութիւն**
 1 միջակ չափի հազար
 3-4 խաշուած ճակընդէր
 5-6 հատ թարմ սունկ կամ մէկ տուփ մանրուած սունկ
 1 փոքր կանաչ խաշուած ծաղկակաղամբ (Պլոքոլի)
 0,5 քիլօ մանր տեսակի լոլիկ
 2 խաշուած եգիպտացորեն
 4-5 հատ կանաչ սոխ
 Աղ, մայրնէգ, մածուն, մանանեխ, սեւ պղպեղ, ձիթաիւղ:

Պատրաստութիւն
Մանրել հազարը, ճակընդէրը, սունկը, պրոքոլին, լոլիկը եւ կարգ առ կարգ շարել ամանին մէջ: Թանձր մածուկը պատրաստելու համար 2 ապուրի դգալ մայրնէգին աւելցնել 2 ապուրի դգալ մածուն, աղ, սեւ պղպեղ, 2 ապուրի դգալ ձիթաիւղ, 1 ապուրի դգալ մանանեխ եւ 3 ապուրի դգալ կիտրոնի հիւթ ու խառնել:
Թանձր մածուկը աւելցնել մանրուած բանջարեղէնին վրայ:
Չարդարելու համար վրան աւելցնել խաշուած եգիպտացորենի հատիկներն ու մանրուած կանաչ սոխը: Բարի ախորժակ:

Մարզական

Ռաֆֆի Սիլահեան

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸՆ

-Սուրիոյ պասքեթի աղջկանց Ա. դասակարգի ախոյեանական մրցումներուն, ՅՄԸՄ-ի կազմը Դամասկոսի մէջ 34 - 67 արդիւնքով պարտութեան մատուցեցաւ Սաուրայէն:

-Սուրիոյ ֆութպոլի Ա. դասակարգի ախոյեանական մրցումներուն, Լաթաքիոյ Թշրինը 2 - 1 արդիւնքով պարտութեան մատուցեց դրացի Յթթինը, իսկ Ճէշը Նոյն արդիւնքով յաղթեց Ճապլէին: Դամասկոսի Ուսահուն իր առաջին յաղթանակը արձանագրելով պարտութեան մատուցեց Ուասպէն, իսկ

Զարամէն 1 - 0 արդիւնքով գիշեցաւ Թալիաաին: Հալէպի Յուրիէն շարունակելով իր ծախողութիւնները անգամ մը եւս պարտութիւն արձանագրեց՝ այս անգամ Ֆըթուէի կազմէն:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՄԸՄ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՊԱՍՔԵԹԻ ԿԱԶՄԸ ՌԻԱՏԻՆ ՅԱՐԹԵՅ

Լիբանանի պասքեթպոլի տղոց ախոյեանութեան 6-րդ փուլի մրցումներուն, Մանարայի դաշտին վրայ ՅՄԸՄ-ի տղաքը պատմական յաղթանակ մը արձանագրելով պարտութեան մատուցեցին ախոյեան Ռիատը: Յաւել-Եալ երկու երկարածգումէ ետք, ՅՄԸՄ-ի տղաքը կրցան տիրապետել խաղի արդիւնքին: Առաջին վայրկեանէն իսկ խաղարկութեան մակարդակը եղաւ բարձր, եւ յաղթական արդիւնքը փոխին ի փոխ փոխանցուցեցաւ խումբերուն միջեւ: Երրորդ կիսախաղին, ՅՄԸՄ-ի տղաքը անելի լաւ խաղարկութեամբ կրցան խիտ պահել իրենց պաշտպանողական դիրքը եւ որոշ ժամանակ յաջողեցան կետերու տարբերութիւնը բարձրացնել 5-ի: Մրցումը երկու երկարածգումներով դարձաւ անելի հետաքրքրական, երբ երկու խումբերէն խաղացողներ հինգ ֆաուլերու պատճառով արդէն դուրս մնացած էին խաղէն: ՅՄԸՄ-ի խաղացող Ուոլթըրը Յոն դարձաւ վերջին վայրկեաններու աստղը, երբ կրցաւ մուտք գործել մրցակիցի սահմաններ եւ յաղթանակի կետը պարգեւել ՅՄԸՄ-ին:

ԵՒՐՕ-2024. ԵՃՐԱՓՈՒԿԻՉ ՓՈՒԼԻ ՎԻՃԱԿԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՏԱՐՈՒՄԵՑԱՐ

Անցեալ շաբթուան անարտին տեղի ունեցաւ ֆութպոլի Եւրո-2024-ի եզրափակիչ փուլի վիճակահանութիւնը: Վերջին երեք մասնակիցները կը յստականան գարնան կայանալիք «Փլէյ-օֆֆ»-ի ընթացքին:

- Ա. խումբ. Գերմանիա, Շոտլանդիա, Հունգարիա, Չեխիոյ
- Բ. խումբ. Սպանիա, Իրվաթիա, Իտալիա, Ալպանիա
- Գ. խումբ. Սլովենիա, Դանիա, Սերպիա, Անգլիա
- Դ. խումբ. «Փլէյ-օֆֆ»-ի A-ի արդիւնքով (Ուելզ /Ֆիլիպինիա - Լեհաստան/Եսթոնիա) յաղթող, Հոլանտա, Աստրիա, Ֆրանսա

Ե. խումբ. Պելճիբա, Սլովաքիա, Ռումանիա, «Փլէյ-օֆֆ» B-ի արդիւնքով (Պոսնիա եւ Հերցեգովինա /Ուքրանիա):

Զ. խումբ. Թուրքիա, «Փլէյ-օֆֆ» C-ի արդիւնքով (Վրաստան/Լիբանան/Եգիպտոս/Գերմանիա) յաղթող, Փորթուկալ, Չեխիա Եւրո-2024-ը տեղի պիտի ունենայ 2024-ի 14 Յունիսէն 14 Յուլիս, Գերմանիոյ 10 քաղաքներու մէջ:

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 467)

Պատրաստեց՝ Մարինա ԶիլԱբօշեան-Պօղիկեան

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1		■							■			
2					■			■				
3				■								
4		■				■					■	
5	■											■
6		■			■				■			
7						■				■		
8		■					■				■	
9												
10				■		■						
11	■											
12			■					■				

Հորիզոնական

- 1- Գարբիէ Լագեանի գիրքը. «Յեղափոխական»: Ճամբայ:
 - 2- Մասնիկ: Բայական լծորդութիւն: Իգական անուն:
 - 3- Արական կրճատուած անուն: Խորք: Լեռ:
 - 4- Անջատ:
 - 5- ՀՀԴ-ի հիմնադիր երրորդութեան միտքը (անունը):
 - 6- Ձայնաւոր տառեր: Շաղկապ: Անձնական դերանուն:
 - 7- Խառնատառ՝ երկրագործ: Հակառակ՝ միսի եւ իւղի պահեցողութիւն:
- Հակառակ՝ Եական բայ:
- 8- Տառի մը անունը: Հակառակ՝ արդի:
 - 9- Բացայայտ: Ձայնանիշ:
 - 10- Եկամուտ: Արական անուն:
 - 11- Պայքարելու տրամադիր:
 - 12- Ձայնանիշ: Հաստատական պատասխան: Հակառակ՝ 460:

Ուղղահայեաց

- 1- Արշաւիր Շիրակեանի գիրքը. «.....ն Եր Նահատակներուն»: Յարմար:
 - 2- Հակառակ՝ 7001: Անվերջնատառ՝ որսի միս:
 - 3- Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան ռազմական նախարարը:
- Հալէպի մէջ ՀՀԴ-ի ուսանողական միութիւն: Եպիսկոպոսական գաւազան:
- 4- Եական բայ: Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան պաշտօնաթերթը:
 - 5- Հակառակ՝ ժամանակ:
 - 6- Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքներէն: Հակառակ՝ յետոյ: Հակառակ՝ գրաբար «ո՛ր»:
 - 7- Հնարք: Հակառակ՝ միասին: Հակառակ՝ շաղկապ:
 - 8- Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան խիղճը (մականունը):
 - 9- Եզր: Փոքր անտառ:
 - 10- ՀՀԴ-ի հիմնադիրներէն Ստեփան Զօրեանի ծածկանունը:
- Սիամանթոյի ծննդավայրը:
- 11- Արական անուն: Հակառակ՝ յոգնակերտ մասնիկ:
 - 12- Տափարակ: Աստուածային:

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 466)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	կ	ա	ր	ու	ա	կ		գ	ե	ր	ք	
2	ա	լ			ք	ա		ք	ե			
3	զ	ճ		լ	ա	կ	ա		ք	ե		
4	դ	ա	ք	ա	ն	ա	կ	ա	լ		ա	կ
5	ն	խ		կ	ն	ն	կ	ն		կ	ա	
6	յ	ա	խ	ն	ու	ն	ն	կ	ք	ա	մ	
7	ք	ք		խ	ն	դ	ի	ք		ե	ն	ք
8		ա	մ			ն	ու		ն			
9	ա	կ	ա	ն		ք	ն	ք		ա	ա	
10	ն	ք		ի	զ			ե	ք	ա	զ	
11	ն	կ	ա	ն		ն	ք	ք	ա	ն		
12	ա	ք	ք	ա	կ	վ	ն	ա	մ	ե	ա	ն

ԼՈՒՐԻՆ

ՀԱՄԱՉԳՎՅՈՒՆ...

Սկիզբ՝ էջ 1

Արդարեւ, Հովանավորութեամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Ս. Մակար Սրբ. Եպս. Ազգարեանի, կազմակերպութեամբ Համագայինի Սուրիոյ Շրջ. Վարչութեան,

Վարչութեան, Շաբաթ, 2 Դեկտեմբեր 2023-ին, երեկոյեան ժամը 8:00-ին, «Գ. Եսայեան» սրահէն ներս յորելենական հանդիսութեամբ արժանաւորապէս յիշատակուեցաւ Հա-

մագային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան հիմնադրութեան 95-ամեակը, ներկայութեամբ՝ Առաջնորդ Սրբազան Զոր, Բերիոյ Թեմի Կաթողիկէ Հայոց Առաջնորդի ներկայացուցիչ Արժ. Ս. Կոմիտաս Ա. Զինյ. Տատարլեանի, Սուրիոյ Հայ Աւետարանական Համայնքի Համայնքապետ Վերապատուելի Դոկտ. Յարութիւն Սելիմեանի, Սուրիոյ խորհրդարանի երեսփոխաններու, Ազգ. Վարչութեան անդամներու, Պատկան Մարմինի, Համագայինի Կեդր. Վարչութեան ատենապետին եւ անդամներու, հալեպահայ կազ-

մակերպութիւններու, մշակութային, բարեսիրական, մարզական միութիւններու, կրթական հաստատութիւններու, ներկայացուցիչներու, կրթական մշակներու, մշակութասեր հանրութեան եւ համագայնականներու:

Սուրիոյ, Հայաստանի եւ Արցախի քայլերգներով հանդիսութեան բացումը կատարուեցաւ, որմէ ետք ներկաները մէկ վայրկեան յոտընկայս յարգեցին յիշատակը բոլոր նահատակներուն:

Օրուան հանդիսավարն էր Համագայինի Սուրիոյ Շրջ. Վարչութեան

եան ատենադպրուհի Մարիան Զիլ Աբոշեան-Պողիկեան, որ բացման հայերէն խօսքով յատկապէս շեշտեց, որ «1928-ին, Համագայինի հիմնադիրները միութեան ծննդոցը յայտարարելով հայկական գոյն տուին մեր կեանքին եւ յստակօրէն նշեցին այն նշանողները, որոնք պիտի երաշխաւորեն աշխարհացրի հայ ժողովուրդին եւ յատկապէս անոր նոր սերունդներուն հայեցի կրթութիւնը, մշակութային ճաշակի կերտումը եւ հայկական մեր արմատներուն հետ մըշտական առնչութիւնը:

Համագայինի Հայ Կրթական եւ Մշակ. Միութիւնը, իր համաշխարհային ցանցով, մեր դիմագիծի

պահպանման կարեւոր ազդակներէն մէկը հանդիսացաւ հայ կեանքին մէջ: Այսօր, 95 տարի ետք, մեր աչքին առջեւ ունենալով Համագայինի համահայկական գործունէութիւնը, նաեւ Սուրիոյ շրջանի գործունէութիւնը, եւ անոնց իբրեւ արդիւնը Համագայինի ցանած սերունդը ծաղկումը՝ կը խոնարհինք Համագայինի հիմնադիրներուն, անոնց գործը շարունակող մշակութային գործիչներուն, հազարաւոր նուիրեալներուն եւ Սուրիոյ շրջանի մշակութային կեանքը բազում գոհողութիւններով պահպանող վաստակաւոր համագայնականներուն դիմաց: Համագայինի Սուրիոյ շրջանը իր հինգ մասնաճիւղերով եւ չորս միաւորներով, երկրի ծանր պայմաններուն մէջ անգամ չարունակեց յառաջ տանիլ մշակութային

իր առաքելութիւնը:

Արաբերէն բացման խօսքով Համագայինի թատերական միաւորի վարչութեան անդամ Սագո Պալապանեան լուսարձակի տակ առնելով մշակութային գործիչները, մշակոյթի պահպանները ըսաւ՝ «Դուք կը ներկայացնէք քաղաքակրթութիւնը, կը ծանօթացնէք զայն ընկերութեան ու կը կերտէք մարդը մշակութային արժէքներուն ընդմէջէն»: Ապա մեծարեց այն ազգերը, որոնք իրենց արուեստները կամուրջի վերածած են ու ոչ միայն անոնցմով կ'արտայայտեն իրենց ժողո-

վուրդին մշակոյթն ու քաղաքակրթութիւնը, այլեւ մշակոյթին ընդմէջէն կը փարին իրենց արմատներուն, կը գորանան ու դիմադրական ուժ կը կուտակեն: Ապա դիտել տուաւ որ հայ մշակոյթը կը շարունակէ կամուրջներ նետել դեպի աշխարհի տարբեր մշակոյթներ, որովհետեւ կը հաւատայ որ մշակոյթը ոչ միայն ժողովուրդի մը դիմագիծն է, այլեւ կը նպաստէ մարդկային կեանքի հարստացման, գունաւորման եւ ժողովուրդներու խաղաղ գոյակցութեան, որովհետեւ մշակոյթը սեր ու

փոխադարձ ճանաչում, հասկացողութիւն է նաեւ:

Պալապանեան նկատել տուաւ, որ մենք որպէս մշակութասեր, հայրենասեր ու դատ ունեցող ազգ կառչեցանք սուրիական հայրենիքին, ծաղկեցուցինք մեր մշակոյ-

թը ու պահպանեցինք զայն նոյնիսկ պատերազմական պայմաններու մէջ, շնորհիւ սուրիական բանակին եւ երկրի մշակութասեր ղեկավար Պաշար ալ-Ասատի գորակցութեան: Եզրափակելով ան յորդորեց

համախմբուիլ միութեան նպատակին շուրջ եւ միասնաբար պահպանել տարիներու աշխատանքով նուաճուած Համագայինի Սուրիոյ շրջանի ձեռքբերումները՝ արուեստի ու գրականութեան տարբեր ճիւղերու պանծացման նպաստելով:

Հանդիսութեան յայտագրին առաջին բաժինը կ'ընդգրկէր տեսերիզի ցուցադրութիւն մը, նախաձեռնութեամբ Համագայինի Սուրիոյ Շրջ. Վարչութեան «Լ. Շակոյթ» թատերական միաւորին: «Արմատներուն Կանչը» խորագիրը կրող գեղարուեստական տեսադրութեան կիւրքն էր Համագայինի հիմնադրութեան նպատակը, հիմնադիրներուն տեսլականը, ինչպէս նաեւ մշակոյթին դերը սերունդներու հայեցի դաստիարակութեան մէջ՝ անոնց մէջ վառ պահելու հայոց լեզուի, դպրութեան, արուեստներու ու մանաւանդ Հայաստանի հանդէպ սերը եւ Համագայինի ջախջախ փոխանցելու սերունդէ սերունդ:

Գեղարուեստական յայտագիրը սկսաւ «Չուարթոնգ» երգչախումբին ելոյթով: Երգչախումբը յաջորդաբար մեկնաբանեց «Կռունկ»,

«Ազգ փառապանծ» եւ «Պիտ Պաշտպանեմ» երգերը, խմբավարութեամբ Գայիանէ Սիմոնեան-Տերեանի, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Լիզա Սերայտարեան-Աւրնեանի: Ապա տեղի ունեցաւ ասմունքի, երգեցողութեան ու նուագի տպաւորիչ համադրում

մը կատարողութեամբ՝ Աննա Պետրոսեանի եւ Արա Մութաֆեանի (ասմունք), երգի եւ դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Կային Պալապանեանի, Մեղեդի Փամպուքեանի եւ դաշնակահար Ռուզան Պարսումեանի:

Օրուան բանախօսն էր Համագայինի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Չաքար Քէշիշեան: Ան անդրադարձ մը կատարելէ ետք Համագայինի հիմնադրութիւնը